

Fénixcon půl jubilejní 35. ročník - Brno, 6. 12. - 8. 12. 2019

Prosincové cony v Brně představují scifistický fenomén. Jednak pro úžasnou předvánoční atmosféru, která je provází, dále pak pro délku tradice – a mimořádnou houževnatost organizátorů. Žádná jiná „fandomová“ akce se jim nevyrovná, když uvážíme, jak o něco starší Parcony od jisté doby horko těžko přežívají (výjimka patří velkolepému Parconu-Bilconu v roce 2018). Počítáme-li legitimní návaznost Fénixconů na legendární Dracony, které byly poprvé uspořádány SFK NYX v roce 1985 a poté ve spolupráci s dalšími brněnskými kluby, plus na přelomový a husarsky smělý LastMinuteCon v r. 2002, pak jsme na sklonku roku 2019 oslavili 35. ročník! Popularita a úroveň tohoto fantazácko-scifistického setkání neklesá, což by si jednoznačně zasloužilo přípitek pravou moravskou slivovicí.

Půl jubilejní Fénixcon sice uvítal slabý náznak sněhu, jinak ovšem zasáhly klimatické změny a brněnské ulice se obešly bez bílé nadílky. Sychravé počasí neškodilo výtečné náladě v hotelu Vista, kam akce přesídlila, ani neovlivnilo další z typických charakteristik Fénixconu, hojnou účast fanů ze Slovenska. O to živější byly debaťní kroužky v kuloárech, třebaže se přednášky a pořady těšily zasloužené pozornosti. Možná je to můj subjektivní dojem, ale připadá mi, že brněnské cony patří mezi ty, kterým nejvíce vládne komunikace...

Ročník 2019 byl zasvěcen letu Apolla 11, které odstartovalo před půlstoletím dne 16. 7. 1969 a poprvé (v reálu) přistálo na Měsíci. Ve vstupních prostorách hotelové restaurace zářila 2D maketa našeho souputníka; lákala účastníky conu, aby se před ní (vlastně s ní) vyfotografovali. Vznikl tak jeden z nejfrekventovanějších bodů Fénixconu. Přednášející se s tématem Měsíce a potažmo cest do kosmu vyrovnávali s tvůrčí fantazií, či v rámci zadání jako třeba Andrej Daněk, Tomáš Příbyl nebo

Jan Šimůnek. Leonard Medek s originalitou sobě vlastní představil lidskou touhu po dobytí Měsíce. Dušan Majer se vypravil k asteroidu Benu, Miro Švercel se věnoval mikrosvětům, Marek Vojtěch propojil myty s astronomií.

Obdivuhodnou přehlídku literárních výprav na Měsíc si připravil František Novotný, Františka Vrbenská zabrousila do pravěku filmové science fiction, Ondřej Herec poutavě vyprávěl o minulosti slovenského fandomu, jak ji sám prožil. Nikomu nevadilo, pokud přednášky odbočovaly od ústřední myšlenky: Ondřej Král zmapoval loňské maléry gigantu *Marvel Comics*. František Kotleta aka Leoš Kyša nehovořil jen o své tvorbě a opulentních antologiích nakladatelství Epoque, na nichž se jako editor podílel – poslední z nich je čerstvě vydaná sbírka *Ve stínu magie*, a o budoucnosti těchto projektů. Moderoval navazující debatu o „ženském psaní ve fantastice“ a postavení fantastiky v knižním světě: účastnily se mladé a úspěšné autorky Míša Merglová a Kristýna Sněgoňová – a také velmi zaujaté obecenstvo.

Tradičně patří ke zlatým hřebům Fénixconu vystoupení Roberta Waschky, tentokrát věnované umění boje v netypických podmínkách fantastiky – i ty však mají realizační meze; přednáškový sál byl doslova přeplněný báječně se bavícími posluchači. František Gago (a portál scifi.sk) zlálal řadu zájemců na důvtipně připravený knižní kvíz, Jiřinka Aquila Vorlová pořádala literární workshop, bez něhož by brněnské cony nebyly těmi pravými, a v pozdních nočních hodinách se odehrál klasický conanovský Althing. O divadelní složku se postaralo nakladatelství Fortna. Proměnilo křest *Vesmíru s čokoládou*, poslední knihy Jany Rečkové (+ 2018) a zároveň románové prvotiny jejího syna Jiřího Dluhoše, v humornou pokračování na str. 27

OBSAH

Fénixcon půl jubilejní	1	Časem s vědou – prosinec	22
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	O velkých činech vědy a techniky	22
Hvězdný bulvár	3	Tři přání	23
Lovecraftův život v komiksu	9	Třeštění letitého popularizátora 92	23
Láska v čase bezsmrtnosti	10	Československé sci-fi seriály	24
Romeo a Julie jednadvacátého století	11	DOGMA	26
S Františkem Novotným o psaní	12	Jen tak mě napadlo	27
Soutěž VTM 1962	15	Comic-Con Prague	28
Lips Tullian Káji Saudka	19	Rytíři Templu	28

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

Ačkoli by přivítání do nového roku slušelo spíše Interkomu číslo 1/2020, pohledněme realitě do tváře a přiznejme si, že než toto vyjde, bude i silvestrovská kocovina dávno zapomenuta a překryta jinými zážitky.

Tento Interkom je trochu tenčí než obvykle, to nejlepší si totiž schováváme do prvního čísla příštího, už 37 ročníku. Ale i tak se od Františky Vrbenské dozvíte, o co jste přišli na Fénixconu, a to i v případě, že jste tam byli, protože všechny programy se stihnout nedaly, spíše tak jeden odpoledne a druhý večer, protože nejdůležitější je povídat si s přáteli.

Týden po Fénixconu následoval komorní pražský Minicon, připravil jsem si na něj s pomocí obrázků od Franty Hlouse pořad o první soutěži o fantastickou povídku v Československu, najdete jej na straně 15 a obsahuje jedno překvapivé odhalení po 57 letech. Konečně je také dopsána litanie nad nepovedenou knihou Martina Vopěnky, vizte stranu 11.

Ivo Fencel se tentokrát věnuje dvěma komiksům, první pojednává Lovcraftův životopis a druhý vydávání Lipse Tulliana Káji Saudka po 47 letech. V tomto čísle končí rozhovor Honzy Křečka s Františkem Novotným, ale stejně jako v Ivově případě máme od něho do dalšího čísla přichystáno několik dalších příspěvků.

Roman Hruška navazuje na Československé cesty časem přednáškou Československé sci-fi seriály.

Zdeněk Rampas

Předplatné i doplatné

Předplatné i letos činí 300 Kč a zaplatit lze přes konto u Fio banky, které má tu výhodu, že bez poplatků umožňuje poslat peníze i slovenským předplatitelům. Takže pro platbu z ČR použijte číslo konta: 2700397108/2010 a pro platbu ze SR IBAN: SK89 8330 0000 0027 0039 7108 (platbu zadejte jako vnitrostátní převod).

Pokud jste tak již neučinili, pošlete tři sta korun (čísla 300 Kč, respektive 12 euro, nebo podle momentálního kurzu), nebo můžete předplatné poslat složenkou na mé jméno a adresu redakce (je v tiráži :-).

Nejste-li si jisti, kdy jste platili naposledy, podívejte se na adresní štítek tohoto IK. V závorce najdete číslo posledního ročníku, který máte uhrazený. V případě, že za jménem žádné číslo nemáte, pak je vše OK a máte předplaceno. **ZR**

Ať nás v tomto roce straší jen takovéto SF hrůzy...

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 12/2019 (330)

Adresa redakce

INTERKOM

Letecká 6,
161 00 Praha 6, ČR

e-mail: zrampas@gmail.com
<http://interkom.vecnost.cz>

Šéfredaktor

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka

Kristýna Benediktová

Redakční kruh

Franta Houdek a Michaela

Autoři tohoto čísla

Ivo Fencel, Filip Gotfrid,
Grobenius Grob, Franta Hlous,
František Houdek, Roman Hruška,
Honza Křeček, František Novotný,
Jarda Olša, jr., Zdeněk Rampas,
Františka Vrbenská, Lenka
Weingartová

Fotografie

Ján Žižka

Sponzoři tohoto čísla

Jiří Doležal, Jiří Grunt,
Jan Haberle, Pavel Kavánek,
Daniela Kovářová

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla
byla dne 5. 1. 2020

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

Manželka měla ráno bouračku. Když přijeli policajti, řekla jim, že ten druhý chlápek telefonoval a druhou rukou jedl koláč. Pak jí vysvětlili, že si dotyčný v kavárně může dělat, co chce.

Baví se dva grafici:

„Sbalil jsem novou holku, je krásná, 90-60-90...“

„Cože? Tmavě fialová?“

Jsou jen dva důvody, proč chlapi vysedávají denně v hospodě. Buď nemají manželku, se kterou by byli doma... nebo ji mají.

Jak se říká člověku, který je v pondělí šťastný?

Nezaměstnaný nebo rodič.

@chrochtadlo

Toho, kdo má na svědomí tohle vánoční šilenství, bych nejradši ukřižoval.

Pilát Pontský

Vánoce za dveřmi a já pořád nemám dárky pro přítelkyni. A vlastně ani tu přítelkyni.

@fekalnik

● **25. listopadu** mi Františka posílá svou reportáž z Bilconu. Interkom 10-11/2019 je skoro hotov.

● **27. listopadu** v KJV Mirek Houška proslovil přednáškou o návštěvě Julese Vernea na Slovensku. Nedošel k jednoznačnému závěru, ale vymezil období, kdy k návštěvě mohlo dojít. Vycházel samozřejmě hlavně z údajů o románu *Tajemný hrad v Karpattech*. Já s Michaelou jsme se pak v MATu zdrželi se synkem a skorosnachou.

● **28. listopadu** vypouštím Regenta, Miša měla babinec a já měl na starost domácnost.

● **29. listopadu** se mi od Ondřeje Müllera přes Martina Zhoufa vrací korektury Lexikonu opomíjených autorů.

● **30. listopadu** pořádáme u nás malý VUMScon, dorazili Petr a Inka Hanušovi a později se přidal Ivan Hranička. S Inkou jsem probral povídkovou knihu Marie Uhrové, kterou se pokouší posmrtně vydat. Pak už jsme se věnovali veselejším věcem.

● **2. prosince** si v RUR pořizuju knihu *Teorie velkého třesku a věda*, škoda, že mě Julie, která ji lektorovala, nevarovala, že jde o dost suché čtení. Ale koneckonců jsem si to kupoval, abych podpořil MatfyzPress.

● **3. prosince** vyrážíme s Tomem Štipským, Filipem a Hankou na návštěvu k paní Bouškové. Neviděli jsme ji skoro rok, takže bylo nad lahvi portského o čem povídat. Bydlí kousek od Jolany Tiché, někdy by to chtělo dalekou cestu do Podolí spojit.

● **4. prosince** okolo šesté dorazíme ke Kristin Olsonové do kanceláře její literární agentury. Už tam bylo docela dost hostů, brzy dorazil Richard Podaný, pak někdo hrozně podobný Jardovi Olšovi, jr. A když přišel dřív, ukázalo se, že je to pocestný, tedy

Jarda. Už pětadvacet let Kristin neviděl, vlastně od její návštěvy tuším na Bohemiaconu, tak jsem je pro jistotu představil.

Pak dorazil ještě Honza Vaněk, jr. a nakonec Viktor Janiš, ale to už jsme se s Jardou chystali k odchodu, vzal nás domů autem. Viktor slíbil dorazit k Vilmě, takže se brzy uvidíme.

FénixCon

● **6. prosince** odpoledne odjždíme s Jirkou Doležalem na Fénixcon. Dopoledne jsme si užívali nemocniční horor s arogantním lapiduchem z ÚVN honosícím se profesorským titulem, na druhou stranu, i když nepomohl, alespoň nám nezdržel odjezd. Okolo čtvrté jsme se už ubytovávali v osmém patře hotelu Vista a pak šli okouknout, kdo už také přijel. Brzy jsme potkali Betty Tomash, Ivana Alakšu s chotí a malým Dáriem, který už parádně capká, Honzu Vaňka, jr., Mišu Talašovou s dcerou, Silvii Alexis s Medou, Filipa s Bí a Hankou, Merlinu, který mě počastoval něčím, z čeho byla ještě velice cítit irská rašelina, a samozřejmě Brňáky, Pavla Mikulášтика, Marvina, Pitera, Káju Soukupa, početné organizátory nepočítám...

Po přednášce slovenského autora a vědce Mira Švercela o mikrobiologii jsme s Michaelou tradičně absolvovali pásmo Jana Šimůnka o Měsíci a jeho vlivu na život na Zemi včetně jeho vzniku. Pak jsem vzal Černou knihu fandomu a zúčastnil se Porady fandomu, kde jsme Lulu a Miro Páříčkovi vychválili BBcon a potvrdili, že příští Parcon proběhne spolu s příštím Fénixconem. Následně jsme se přesunuli k Jiřině, kde cca do druhé hodiny sobotní probíhala čtená zkouška Jiřinina křtu Kočasu 2019, který je tuším jejím desátým, a tak si to vyžádalo oslavu.

● **7. prosince** po bohatýrské snídani, která mi tak trochu překryla přednášku Ondřeje Herce *Junáci*, jsem navštívil povídání

Ivan a Darius Alakšovi

Roman „Holodoktor“ Hruška

Franty Novotného *Byli tam před Armstrongem* o literárních cestách na Měsíc.

Pak jsem si dopřál oběd s Ondřejem Šefčíkem, ke kterému se přidal Franta Novotný a tuším i Robert Rameš a pár dalších, takže se nám brzy změnil v politickou debatu o pomatenosti dnešního světa.

Následovala show Franty Kotlety *Všechny příběhy jsou o lásce*, původně asi zamýšlená jako představení dvou nových autorek Epochy Kristýny Sněgoňové a Miši Merglové, o té jsme se dověděli, že nahradí Borise Hokra na redaktorské pozici v edici Pevnost, velkých změn se ale bát netřeba, druhým redaktorem zůstává Kotleta. Konečně jsem se dověděl pozadí konfliktu Vlády Šlechty a Kristýny (prostě tlachání na Facebooku) a o vzniku feministického nářku ve webovém časopise Hosta (návodné otázky předem přesvědčeného redaktora).

Z celého pořadu jsem si zapamatoval Kotletovu radu, jak nejlépe reagovat na soudobou vyhraněnou atmosféru: **Nebejt debil a ono si to sedne.**

Ve čtyři hodiny došlo na křtění Kočasu, jinak po noční zkoušce mou denní múru. Jiřinin scénář se pokusil podchytit celou každoroční kalvárii administrátora CKČ. Na to by samozřejmě jeden herec nestačil, jen Jiřinu musely hrát hned dvě herečky, její zlé a vzteklé já si zahrála sama a její chápavou a vroucí část předvedla Františka Vrbenská. Dále zde vystupoval Honza Pavlík v roli pomocníka Google, já v dvojroli banky a prezidenta fandumu, a pak spousta autorů v rolích povídek, namátkou Irena Moravcová jako povídka začínajícího autora, Michael Bronec jako povídky velmi slavného autora, atd. Jiřina v rychlosti projela cca deset posledních ročníků CKČ a poukázala na růst autorů, které do Kočasu zařadila. Zvláště se věnovala připomenutí Jany Rečkové a zmínila také sponzorské přispění autora Martina Gilara. Jak jsem se děsil vystoupení se

zpěvy a hereckými etudami Jiřinina pořadu, tak to nakonec dopadlo nad očekávání dobře, částečně i proto, že si Jiřina zapomenula donést propriety nutné ke složitostem, které jsem jí ve scénáři stejně rozmlouval.

Po takovém výkonu bylo nutné se osvěžit, poseděl jsem proto v družném rozhovoru se Zdeňkem Pobudou, časem se k nám připojili i Franta Kotleta s Kristýnou Sněgoňovou a Mišou Merglovou. Když tyto nahradil poněkud řečnější Honza Kotouč (v uniformě mantichorského velkoadmirála, zřejmě po skončení pořadu Davida Webera *Měsíc jako obří válečná loď*), vydal jsem se hledat zábavu jinam. Na Robertu Waschkovi bylo ale jako obvykle narváno, tak jsem se věnoval vybírání předplatného na další rok a také jsem strávil delší čas v prodejně knih Toma Štipského a Komára.

Slavnostní večer – předávání cen začal bohužel tím druhým, takže než došlo na připomenutí čtyřiceti let od založení československého fandumu (a vzniku prvního SF klubu u nás, dnes v Česku a Slovensku), museli jsme vyslechnout předlouhé seznamy autorů, které nám předložili Vlado Ríša (Daidalos) a Michael Bronec (PAF). Smířilo mě s tím to, že jsme tak byli přítomni i předání ceny Fénixconu Kájovi Soukupovi. Pak jsme s Pagim krátce zavzpomínali na dobu, kdy většina přítomných ještě nebyla na světě.

Před půlnocí jsme ještě popovídali s Radkem Dojivou a Mirkem Dvořákem, a byl čas jít po náročném dni omdlít do postele.

- **8. prosince** jsme asi po dva a čtvrt hodinové příjemné cestě s Doležalovými zpátky z Fénixconu zase doma.
- **9. listopadu** probíhá vzpomínávání z Fénixconu, ty měkké postele a šilené polštáře ve Vístě se určitě podepsaly na páteři nejen mně.
- **10. prosince** za Jardou Olšou na zamíni do nového paláce se

David Weber a nejmenovaný Mantichořan

zajímavou historií, a pak oběd se slečnou Jo ohledně chystané velké knihy o Česko-Korejských diplomatických vztazích a stycích. Pak pílím na Muzeum, kde se mám sejít s Ondřejem Müllerem a Ivanem Adamovičem. Chlapci neselhali, Ondřej schůzku nestihl kvůli protažené poradě, Ivan na ni zapomenul úplně. Tak jsem vyrazil na vánoční večírek Epochy, kde se o mě postarali krásné asistentky Zdeňka Pobudy, které mě napojily čajem, grogmem a punčem, takže jsem to prodělané čekání nijak neodstonal.

S Pavlem Koutským jsme zalezli do jedné kanceláře, kde byl klid, spousta jídla a pití a bezcigaretový režim. Pak se k nám přidal ještě Radim Uzel a po čase se kanclík docela naplnil. Když dorazili Martin Antonín, Kristýna Sněgoňová a Leoš Kyša s Míšou Merglovou (ta v redakci nahradila Borise Hokra a přiznejme si, kdo by neměnil), opustil jsem sexuologický koutek a přidal se k hloučku fantasy potěru.

Vlastně se tam ještě objevil autor komiksu *Pac & Pussy* Albrecht Smuten, pokud Kyša nekecal, přední český satanista.

Ale Interkom se sám nenapiše, okolo deváté jsem se vydal obtížen recenzními výtisky k domovu.

● **11. prosince** odpoledne zase na korejské ambasádě, co není v hlavě, musí být v nohách, doplňuju včera zapomenuté dokumenty, a pak do Čáslavské pro Kočasy, které mi tam deponovala Jiřina.

● **12. prosince** dopoledne se u nás zastavil Franta Houdek, vyměnili jsme si knihy a názory, a odpoledne následoval poslední letošní Regent. Poprvé se zde ukázal Vlád'a

Wagner, ale přítomní místo aby si vyslechli jeho názory na budoucnosti JE, tak mu raději cpali do hlavy ty své, nicméně vzniklá škoda byla asi minimální, řekl bych, že se v tom podstatném shodli.

Když už jsme byli na odchodu, dorazila Stáňa Látová, zdrželo ji hodnocení mikropovídek v CKČ, a podivovala se, co Vlád'a dělá v této společnosti, znala jej jen z jeho přednášek a Youtube. Kdyby četla Interkom, věděla by, že náš přední odborník na JE a také VŠ učitel je jedním z redaktorů Villoida a zkrátka byvší člen SFK Villoidus.

● **14. prosince** okolo jedenácté vyrazím na Minicon. Pražská MHD mi zase ukázala, že není svobodný, kdo nejedí vlastním vozem. Nestihl jsem ani Františku Vrbenskou, ani kvíz pro pamětníky fantastiky Martina Šusta, takže první pořad, který jsem vyslechl, byl až Václava Šorela – *Na co si vzpomenu,*

aniž se vzbouří mozky od jedné hodiny. Do té doby jsem povídal s asi 15 přítomnými, dílem pořadateli a přednášejícími, tedy Richardem Klíčnickem, Martinem Šustem, Frantou Novotným, Leonidem Křížkem, Mirkem Houškou, Richardem Podaným... Vlastně čistými diváky byl Filip Gotfrid, Hanka Nájemníková, Martin Corn s Pavlou, Mirek Hokeš a pár lidí, kteří přišli hlavně na přednášku Mirka Houšky. Po letech jsem tu také potkal Vlád'u Šišku. Po zajímavém vzpomínání na letadla, letce a komiksy Václava Šorela následovala od dvou dvojice Miroslav Houška a Leonid Křížek – *Paměť národa: Záhady kolem Jana Žižky z Trocnova*. Pořad se podobal přednášce o Vernovi na Slovensku v KJV. Mirek Houška rozebral tuším čtyři husitské epizody: hypotézu, že Žižka pobýval v Anglii (asi ne), smrt

Míša Merglová, Kristýna Sněgoňová a Franta Kotleta

Mikuláše z Husí (nechal ho zabít Žižka?), spízní vozy s kame-ním puštěné z kopce na pražské vojště (spíš ty vozy přehradily cestu koloně), a Žižkovu smrt (působil v Čechách nájemný asasin, nebo jen zdravotní bratr úmyslně zanedbal péči, aby už skončily boje). Autor vždy přišel s několika fakty pro a proti, člověk si uvědomil, jak málo víme a jak fragmentární jsou prame-ny. Víme třeba, kdy komu kdo ručil za půjčku, ale kdo vypálil který město, se už zapomenulo :-)

Od tří následoval pořad Ondřeje Neffa – *Paměť jako teroristický útok mimozemských civilizací*. Tehdy byl asi klub nejnpl-nější, během Ondřejovy úvahy mi také zavolal Jarda Olša, jr., že dorazí, ale o hodinu později. Proto pořad Richarda Podaného – *Na co by měl překladatel pamatovat* – začal už ve čtyři.

V pět nastoupil Jarda a pohovořil o svých objevech vý-znamných českých stop při vniku americké SF a fandomu. Já jsem pak ve zbytku času pohovořil o první povídkové soutěži na fantastická témata vyhlášené časopisem VTM v roce 1962. Promítal jsem k tomu scany, které mi opatřil Franta Hlouš.

Panelovou diskusi jsme pak zrušili, protože se všichni těšili na pokračování v podobě oslav Richardových narozenin. Na ty jsem ovšem zapomenul, či spíše jsem asi nepochopil kryptické narážky, takže jsem měl už jiné povinnosti.

Mezitím v Kopřivnici:

Byli jsme o víkendu poprvé na Koprconu a byla to hrozně příjemná akce. Akorát ta čtyřhodinová cesta... :) Měli tam simulátor můstku vesmírné lodi Artemis – kooperativní hra na počítačích spojených LAN, kde každý má jinou funkci (kapitán, vědecký důstojník, kormidlo, zbraně, inženýr, komunikace) a dohromady se snaží řídit vesmírnou loď, zničit nepřítele a ochránit základny <https://artemisspaceshipbridge.com/>. Je to strašně super, jestli na to někde na conu narazíte, moc doporuču-ju!

Celindra

● **15. prosince** pořádá Vilma malý, skoro rodinný večírek při pří-ležitosti návštěvy Karoliny Francové v Praze. Vyzvali jsme nás hned po obědě, abychom dorazili ve dvě, ale už jsme tu vedle Karoliny našli Sanču a Šárku a Pavla Poláčkovy. Pavel si oblékl kimono a chodil jako komorník otevírat dveře, čímž účinně děsil nové návštěvníky. Brzy našli cestu Sargo, Bára a David, Jolana a Honza s dvojčaty a jako poslední Honza Vaněk, jr. Julie a Bidlo ochořeli. Přijela i Milena s Martičkou, která se oběta-vě ujala dvojčat, takže si Tiší jednou chvíli odpočinuli.

Stůl byl zavalený tchajwanskými pochoutkami, sušenou treskou, sušenou chobotnicí, ančovičkami s mandlemi a další-mi už hůře identifikovatelnými pochoutkami. Pro lidi uvyklé na evropskou dietu byla k dispozici nakrájená kančí kýta a obvyklé Vilminy saláty. Vedle toho Pavel dovezl bílovecký chlebiček (biskupský bez čoko polevy, známe z Bílonu), Miša svou me-ruňkovou placku atd.

Probrali jsme recenzi knihy sinologa a bezpečnostního ex-perta Michaela Pillsburyho „Stoletý maraton. Tajná čínská strategie, jak vystřídat Ameriku v roli globální supervelmoci a nastolit čínský světový řád“, která vyšla v Deníku N. Zdá se, že Amerika objevuje věci už roky popsané ve Frantově románu Křížník Thor. Mě zaujal zejména odstavec: *...základem čínské-ho strategického myšlení je umění lsti, která se v čínském po-*

jetí soustředí zejména na to, jak nepříteli přimět jednat neroz-vážně, aby ke splnění svých cílů nakonec nebylo třeba nasadit vlastní sil. Ti Američané, kteří na tento rys čínského myšlení upozorňovali, byli umlčováni argumentem, že kvůli politické korektnosti je třeba odmítnout tvrzení, podle něhož určitá národně-etnická skupina vnímá svět jinak...

Pak jsme probírali ideologické prosazování elektromobility a zjistili jsme, že na zničení si Evropa stačí sama, Číňanů netře-ba.

● **16. prosince** se vzpamatovávám z tchajwanských specialit.

● **17. prosince** večer dorazili na hrací večer Filip, Bí a Hanka. Honzové jsou dílem nemocní a dílem nemají čas... Na deskovky nakonec nedošlo, Miša hry sabotovala, když pro děvčata donesla několik krabic šmuků a Filipovi kufr starožitných (tj. vesměs svých) hraček, takže na deskovky nějak nedošlo.

● **18. prosince** ještě dopoledne vezu knihy do ISBN a při té pří-ležitosti se zastavuju v Epoše a nechávám tam pro Pepu Pecin-ovského Mloka, na zpáteční cestě v Alze vyzvednu nový disk, pokusím se občas zálohovat. ☺ Odpoledne vyrazím k Národní-mu divadlu do budovy ČSAV, kde mám v půl schůzku s Iva-nem Adamovičem a Michaelou, a kde v pět začíná přednáška Tomáše Petráska z cyklu *Věda kontra iracionalita: Mimo-zemšťané před branami*. V sále 206 nám již drží místa Franta Novotný s Mirkem Houškou. Celkem se spolu s mírně ochrap-tělým Tomem Petráskem sešlo asi čtyřicet zájemců o jinopla-netníky. Ty mladší než já (asi deset jich bylo) jsem vesměs znal, zahlédl jsem Roberta Rameše, Pavla Vachtla, záhadologa Ládu Šišku, ten byl i na Miniconu (dvacet let jsme se neviděli a pak v jednom týdnu dvakrát), v koutku skeptiků jsem viděl Le-ošeho Kišu, toho jsem potkal už u Máje a říkal si, zda jde na Hvězdné války nebo do AV? A že ho tedy dnes nejspíše na jed-nom z těch míst ještě uvidím.

Po hodině excelentní přednášky jsem mohl běžet na další schůzku, ale určitě si zbytek pustím na YouTube. (Třeba zde: www.youtube.com/watch?v=26yGoS050VM)

Chvilí po šesté jsem šťastně u vchodu do Slovanského do-mu narazil na Dášu Heřtovou a oba Petry Svoreně. V původně domluveném baru bylo plno, tak jsme to zkusili naproti ve Fri-days, kde mladý slovenský číšník byl buď dobrý člověk, nebo měl mimořádně vyvinutý čich na spropitné (nejspíše obojí) a vykouzlil pro nás vzadu stolec pro čtyři. Navíc nám ještě pora-dil jídlo, kterého jsme se mohli dočkat ještě před sedmou, já te-dy jen opatrně ochutnával výtečné kuřecí quesadillas a díru do žaludku mi neudělalo. Při jídle jsem se dověděl, že Pétu přijali na Oxford, já poreferoval o dění v Česku a sám jsem se vypy-tával na dojmy z voleb a Johnsona. Zeptal jsem se na radikální část Labour party, kterou Marian Kechlíbar charakterizoval takhle:

Momentum je v celém západním světě asi nejbliž tomu, jak by vypadala politická strana založená twitterovými kiklouny a snobskou divizí antify z univerzit. Směs morálního narcisismu a černobílého vidění světa, která z nich vychází, je poněkud fanatická. *Inkluze, antirasismus, kvóty, dekarbonizace, třicet de-vět genderů, Palestina a Pokud se ti to nelíbí, táhni k fašou-nům, debile!* Jako by jim ani nešlo o to, vyhrát volby, ale vytvo-

řit sektu Čistých, pro kterou jednoho dne přiletí zaslíbená kometa a odnese je ze zamořené Země někam, kde CO₂ nepřibývá.

Pěťa pak dal k lepšímu, jak zašel na jedno shromáždění *Momentum*, a když odmítl podepsat nějaké tam kolující prohlášení s tím, že si jen přišel vyslechnout jejich názory, byli k němu přítomní dost agresivní.

Pak jsme se vrátili do Slováče na Vzestup Skywalkera. Tam jsem se potkal s Honzou Vaňkem, jr., který spěchal do Kampusu Hyberská na jakési překladatelské čtení s Petrem Kotrem, tak jsem mu po něm poslal knihy, které mi na večírku svěřil Martin Klíma.

Pěťa Svoreň, velký fanda SW, objednal lístky už někdy zjara (podezírám ho, že hlavně proto, že se v Praze dal film vidět o den dříve než v Londýně a NY), takže jsme měli nejlepší místa v nejlepší řadě.

Film nebyl tak tragicky špatný jako předchozí díl ságy (alespoň jsem neměl dojem, že se dívám na pakistánskou nápodobu Spaceballs), ale i tak mě rušila spousta výpůjček z minulých dělů, Pána prstenů, Harryho Pottera a mám dojem, že i z Macha a Šebestové, díl se Žlabou.

A aby toho nebylo málo, píše Jolana: *Hanina Veselá dnes nad ránem povídla druhé robě – Amálku Zuzanu.*

Dumám nad tím jménem, že by pokus vyčerpát abecedu dívčích jmen od A do Z, aby to přišel kluk, v každém případě blahopřejeme.

● **19. prosince** dopoledne v Tritonu, popovídat s Monikou a Lenkou a hlavně odevzdat obrázky pro obálku knihy *Past na Persea*, na zpáteční cestě jsem se zastavil v Jalně, kde jsem dostal *Ameriku na druhý pohled* od našeho čtenáře a přispěvatele Martina Gilara, večer jsem se ze studijních důvodů podíval na *Wonder Woman*. Asi tyhle filmy podle komisů nejsou pro mne. Kapitán Amerika v sukních s mečem a lasem...

Večer čtu další článek Borise Hokra na feministickém portálu www.heroine.cz. Přemýšlím, zda se kvůli tomu nechal vykastrovat, nebo to jenom tak zdařile imituje.

● **20. prosince** jsme vyrazili do vinotéky Cellarius, kde se v pátek schází kroužek Leonida Křížka. Chystali jsme se tam s Michaelou už déle, ale teprve možnost nákupu portfolia Milana Fibiger na téma filmové mayovky nás spolu s možností vidět ještě před Vánoci přátele dokopala k cestě na Vinohrady.

Mysleli jsme, že jsme dorazili jako první, ale když přišel Leonid, dovedl nás do salonku, kde již čekal Mirek Houška, pak se objevil Franta a Milan Fibiger s otcem Leonarda Medka a nakonec ještě dorazily dvě Leonidovy přítelkyně. Franta rozdál jako dárky autoráky (většinou Lindiny ☺), Leonid svou podobenku, Mirek vánoční zápalky a Milan svou novoročenku s batmanem. Leonid mluvil o svých podivných nájemnicích a Franta

o knize, kterou právě píše, když se k tomu přidal Milan s Medkem sr., už se jen málokdo dostal ke slovu. Brzy jsme zase museli vyrazit do Ruzyně, takže jak to pokračovalo, bůh suď.

● **21. prosince** se u nás zastavil Pavel Houser s lahví Avanti, cesta z Barrandova k nám je docela dlouhá, a tak ji stihl, než dorazil, vypít.

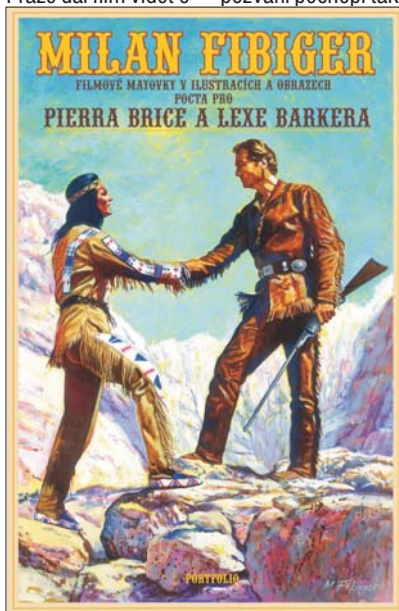
● **22. prosince** odpoledne jedu do Čáslavské za Tomem Štipským, který si za pultem užíval Zlatou neděli. Zastihl jsem tam už Františka Novotného a praktikantku Adélku. Tomáš byl připraven na hosty s libovolnými preferencemi, od vína přes ferret až po grappu, v miskách se na nás smály pražené mandle, oříšky, olivy, brambůrky s příchutí wasabi a cukroví, které donesla Adélka. Jen s jednou věcí nepočítal, že jeho nenápadné pozvání pochopí tak málo přátel, vlastně jen my tři výše jmenovaní. Ale i tak jsme se do zavíračky dobře bavili.

Na zpáteční cestě jsem listoval lednovou Pevností (roku 2020). Každý druhý článek mi připadal přínosný nebo alespoň zajímavý či zábavný. Praštil jsem se někde do hlavy, nebo se Pevnost opravdu s koncem roku nějak změnila? Možná za to ale mohla grappa, kterou jsem pil u Toma, musím si najít čas na ještě jedno prolístování, až nebudu pod vlivem.

● **25. prosince** navštívujeme Vánoční výstavu pod Betlémskou kaplí, mám za to, že mezi jejími pořadateli je i Komárova sestra. Skorosnacha Dagmar zase hrála a zpívala, bohužel harmonium bylo nějaké vadné, tak vše instrumentovala jen pomocí zvonkohry. (Koledy byly potom takové kratší, protože zvonek asi zvučí kratší dobu než struna :-)) Na zpáteční cestě jsem si říkal, že tímto jsou Vánoce za námi a je třeba myslet na Silvestra, napsat Vilmě a rozeslat pozvánky.

● **30. prosince** jsem se zastavil v Argu na kus řeči a oběd s Richardem Klíčnikem. Probrali jsme průšvih s komiksem *Providence*, popovídali o životě kolem Vánoc a o dalších Richardových tvůrčích plánech. Já si povýšil, že už jsem v Argu nebyl asi dost dlouho, protože pro mě byly novinkou stavební úpravy, které snad proběhly někdy o prázdninách. V tašce mi přibýly *Brány Anubisovy* v nové redakci, nejvyšší čas si tuto asi nejlepší Powersovu knihu zase přečíst.

Na zpáteční cestě jsem se zastavil pro poVánoční dárky, které na mě čekaly v 1. podzemním antikvariátu v Hyberské ulici. Odnel jsem si odtamtud Náměsíčníky – Jak Evropa v roce 1914 dospěla k válce od Ch. Clarka a sbírku Faberových povídek *Někdy prostě prší*. Zjistil jsem, že antikvariát je kousek od knihkupectví Corona, kde staroscifisté Honza Vaněk a Evžen Jindra prodávají železničářskou a podobnou literaturu. Žádného ze zmíněných jsem tam nezastihl, ale prohlédl jsem si knihu *Nesmrtelný Indián* (miněna motorka), kterou chtěl autor vydávat u mě, ale pak zvolil jistotu u korporace Albatros.

Silvestr

● **31. prosince** se po přestálých Vánocích vydáváme do Malešic na tradiční konec sciifistického roku k Vilmě a Martinovi Klímovým. (On tedy sciifi rok končí vlastně už s Fénixconem, ale my si jej takhle prodlužujeme :-).

Dorazili jsme až v půl páté, a tak nás zarazilo, že jsme v domě našli jen Vilmu, Sargo a Jolanina dvojčata (a při podrobnějším průzkumu i Honzu Tichého). Ostatní totiž odvážně vyrazili na procházku po krásách okolí. U Klímových po poledni odložili věci, dali si narychlo čaj s rumem a vyrazili. Vilma v tu dobu už měla hotový jáhelník, salát vaječno-tuňákový, celerový, zeleno-fazolkový a nakoupené šunky a sýry na obložené misy, ale chtěla ještě péct špenátový pseudoštrúdl. Původně se skupinou na procházku vyrazila i dvojčata, ale brzy zjistila, že jim nefungují nožičky, což se ale rychle spravilo po návratu do tepla a dobrotám. Než jsme se posilnili a já se Sargo neprobral nakoukané seriály, vrátili se zpět cestovatelé Jolana, Honza Vaněk, jr. a hostitel Martin. Pak dorazila Líba Mohelská, s tou jsem mluvil o pouti do Santiaga de Compostela, kterou před lety absolvovala, slyšel jsem totiž v rozhlasu, že za posledních třicet let se počet poutníků zvýšil z cca šesti na třístapadesát tisíc. Možná se z pouti stal další zážitkový sport, ale je také možné, že se Evropané cítí přes všechna upeřování pokrokářských médií (to znamená skoro všech) a euroúředníků (všech) v ohrožení a podvědomně se vrací ke křesťanským rituálům jako zachytným bodům své existence.

Pak dorazil Viktor Janiš s Danielem a Bětinkou. Tomu jsem se musel pochlubit, že jsem se po Hráči a Flébovi konečně dostal k *Rub a líc* od Bankse. Kniha čekala jako neotevřená konzerva na přečtení sedmnáct let.

Upozornil jsem také na ráno čtený článek Jára Mikovce o pohádkách Pavla Kohouta z roku 1950 a nadhodil jsem myš-

lenku, zda další generace budou se stejným pobavením rozebírat myšlenkové výkony dnešních progresivistů. Možná se něčeho podobného dožije ještě naše generace, přinejmenším ve feministickém hnutí to občas vypadá, jako by se už blížil XX. sjezd.

Pak se objevila Bára s Viktorkou a David s Jakubem, ale někdy mezitím jsem si přečetl velký rozhovor s Martinem, který vyšel v Hospodářských novinách. Škoda, že nás skromný zpovídaný neupozornil, koupil bych si výtisk do SF muzea. Přitomní dorostenci začali hrát nějakou deskovou hru a odlákali nám tím Martina asi na hodinu. Když se tento vrátil mezi dospěláky, Viktor s ním rozebíral myšlenku nakousnutou v HN o tom, jak se nový režim staví k oslavám 17. listopadu a k osobě Václava Havla, a srovnával to s kultem prezidenta Osloboditele. Masaryk měl do roku 1938 v československých městech okolo šedesáti soch, Havel má jednu, tuším v Litomyšli, a pak se po něm jmenuje plácek u Národního divadla, lavička a Letišť.

Seznámil jsem přítomné se záměrem vydat bibliofilské vydání Brjusovovy *Hvězdné hory*, pro naši generaci ikonické profantasy, a ptal jsem se, zda je tento název už zažitý podobně jako třeba *Vojna a mír*, nebo zda použít název *Hora Hvězdy*, jak to přeložil Kosfa Šindelář. Nějak se ukázalo, že z přítomných známe Brjusova jen já s Michaelou :-)

S Davidem jsme probrali úskalí typografie e-knih, a pak Vilma donesla obří mísu domácího krémového dortu, který tuším vyrobily přítomné dcery. To na čas odkrivilo mozky a utlumilo debaty.

Pak se na chvíli objevili Honza a Zuzka Hlouškovi a Bidlo. Zuzka Hloušková se podivovala, proč je Honza Vaněk na večírku, když sedí v koutě a celou dobu si čte. Vysvětlil jsem jí, že Honza určitě sleduje vše v doslechu a až se začne mluvit o něčem zajímavém, tak se určitě zapojí :-)

Před půlnocí Viktor přečetl povídku, na kterou roze-psal Berniérs epizodu z *Mandoliny kapitána Corelliho*. Dostal se k tomu se zpožděním o čas, po který se Vilma loučila se Zuzkou, ale nakonec jsme stihli povídku, ohňostroj i šampaňské.

Vilma si při loučení pochvalovala, jak byl večírek až rodinně intimní a že se vydařil. (Já dodávám, že opět jako vždy, a že nás nakonec a celkem bylo dvacet, docela se to hodilo k přícházejícímu roku 2020 :-)

Zdeněk Rampas

Odposlechnuto – Smějící se bestie

Americký novinář Erik Best už je v Čechách dlouho, podle jeho komentáře níže je už vlastně jedním z nás:

Marek Výborný a jeho nedoprovázené děti. Smutné. Kde je Michaela Šojdrová, když ji potřebujete?

Pro pamětníky

Pracuju tak, jak mě platí.
Málo a jednou měsíčně.

Odposlechnuto v besedě o snižování uhlíkové stopy

Přestanu psát tužkou, má uhlíkovou stopu.
Moderátorka: V tužce není uhlík, ale tuha.

Tetralogie *Spad* Franty Kotlety i jako audiokniha:
Spad, Poločas rozpadu, Rázová vlna čte Borek Kapitančik,
Řetězová reakce Markéta Burešová.
www.kosmas.cz/knihy/232778/spad

Lovecraftův život ve francouzském komiksu

Lovecraft (1890–1937) se stal pop-kulturní ikonou a jeho více nebo jindy méně braková produkce, ale i samotný jeho život se opakovaně stávají objektem zájmu. Taky čtyři francouzští tvůrci si před nedávnem vysnili (přehledný) komiks, ve kterém le-dacos domýšlejí, ale mystifikují málo. Jako interpretace Lovecraftova života toto dílo obstojí a je pozoruhodné, kolik podstatných momentů tohoto života i vlastností typických pro charakter dotyčné osoby a jejich chutí – i včetně typické lásky ke zmrzlíně – se daří vměstnat na relativně malou plochu.

Aby uspěli s jistotou, napumpovali autoři více významy i názvy čtyř zdařile komponovaných kapitol *Rudé noci ve čtvrti Red Hook*, *Výzva z jiného světa*, *V propasti paměti* a *V horách šílenství*. Poslední a prvý název odkazují na nejnámější Lovecraftovu dlouhou prózu, odehrávající se v Antarktidě, i na jeho strašidelnou povídku *Děs redhondské čtvrti*.

Komiksový příběh nezdrží spisovatelovými dětskými roky a vnese nás rovnou do New Yorku let 1924–1925, kde byl Lovecraft, až dosud zvyklý na zaklenný život v městě Providence, vystaven vícero šancím vykouknout z vlastní specificky gentlemanské ulity. To se mu dařilo jednou víc a jindy hůř. Ne že by nedokázal komunikovat, ale nepraktičnost ve vztahu k honorářům („Jakmile nemusím, nepíši pro peníze.“), jeho jistá aristokratičnost a také rasové předsudky, to vše vyniklo v metropoli plné mrakodrapů jako kaňky na bílém nebi snů. Ten úzkostlivý muž, v podstatě milující samotu, se navíc ocitá dočasně i v objetí ženy a v manželském chomoutu. Alex Nikolavitch čerpá z existující a bohaté korespondence, ale i z Lovecraftova literárního díla, a představuje Mistra často jeho vlastními slovy.

Autor předmluvy k této působivé knize David Camus v září 2017 napsal:

„Lovecraft se snažil skrýt za své role, za ostrý rasismus i za lidstvu co nejnedostupnější a věru prapodivné teorie.“ Ten zvláštní muž přitom prahl po ideálu, který sotva mohl v realitě zažít, a vlastní fobie přetavoval do bizarních metafor. Z toho hlediska neprodukoval jen škvár a naopak, je to regulérní imaginativní tvůrce plný prázvláštní nostalgie po starých časech britskosti. Ale přetéká obavami ze šílenství, chladu, nudy, profánní reality, obecně lidské degenerace a chaosu. Vždyť i vlaky podzemní dráhy vnímal spíš jako obří červy a astronomické jevy miloval víc než lidské pokolení. Objevení Pluta by snad oslavil mší a bylo pro něj podstatnější událostí než vlastní svatba. V New Yorku dlouho nevydržel a vrátil se do Providence k tetám a kočkám. Připadalo mu, že ve velkoměstě ztrácí čas. „Boj s časem je jediným skutečným námětem románu,“ byl Lovecraft přesvědčen. „Nejstarší a nejsilnější emoci je strach a nejstarším a nejsilnějším druhem strachu je strach z neznáma.“

V tom smyslu zachytil scénárista Alex Nikolavitch i jeho kontakty se slavným kouzelníkem Harry Houdinim (1874–1926), s pozdějším autorem *Psycha* Robertem Blochem (1917–1994), s pozoruhodným tvůrcem „barbara Conana“ Robertem Ervinem Howardem (1906–1936) a se znalcem okultismu a spisovatelem Cliffordem Eddym (1896–1967). Rovněž s autorem knih pro děti Henry McNeilem (1862–1929) a se židovským básníkem Samuelem Lovemanem (1887–1976), který neměl dlouho tušení o jeho antisemitismu. A také s komiksovým scénáristou a sci-fi autorem Frankem Belknapem Longem (1901–1994), některými nazývaným „Lovecraftova oběžnice“, či Donaldem Wandreim (1908–1987), který po spisovatelově předčasné smrti spoluzaložil „Arkham House“ zasvěcený péči o Lovecraftovo rozporuplné dílo. A uznejte sami: není snad dobře, že máme i díky možnostem komiksu šanci všechny ony chlapíky (a taky Lovecraftovu manželku Soniu Greenovou) na vlastní oči sledovat na vícero stránkách knihy – i z mnoha jejich stránek povahových?

Co víc, Lovecrafta lze v tomhle komiksu na moment spatřit i úplně nemetaforicky nahatého, což přitom není v rámci příběhu ani v nejmenším samoúčelné.

A v neposlední řadě dochází i na mladíka Roberta Barlowa (1918–1951), jehož homosexuální orientaci nedávno účinně zužitkoval spisovatel Paul La Farge

(*1970) v lovecraftovském opusu *Noční oceán*.

„Mám za to,“ napsal Lovecraft ve *Volání Cthulhu*, „že nejmilosrdnější věcí na světě je neschopnost lidské mysli *usouvztažit* veškerý vlastní obsah... Žijeme na poklidném ostrůvku nevědomosti uprostřed černých moří nekonečna a neočekává se, že se budeme vydávat moc daleko od břehu.“

Dodejme, že takřka současně se na český trh dostává ještě sofistikovanější (zato ale fiktivnější) komiks o Lovecraftovi od Alana Moora. Jmenuje se *Providence*.

Ivo Fencel

Howard P. Lovecraft. Ten, kdo psal v temnotách. Scénář Alex Nikolavitch, výtvarně zpracování Gervasio, Aón a Lee. S předmlouvou Davida Camuse. Z francouzského originálu (2017) přeložil Tomáš Kybal. Vydalo nakladatelství Volvox Globator. Praha 2019. 112 stran, 369 Kč

Odposlechnuto

Britská žvanivá třída vyměnila suverenitu za prosperitu. Pracující třída v nedávných volbách naopak upřednostnila suverenitu; v rozhodování jí pomohlo i to, že z té prosperity zase tolik neměla.

U nás mají občané volbu mezi parazitem, který je trochu okrádá, a mentální chorobou progresivismu, která se ukazuje jako smrtící. Volbě toho prvního se diví jen ti už nakažení.

Martin Vopěnka: Láska v čase bezsmrtnosti

Anotace nám zase slibuje příběh vesmírného Romea a Julie, takže vlastně tušíme, o čem to bude a jak to dopadne, a očekávání se přenáší na způsob, jak a čím autor starý příběh obohatí a ozvláští.

Kniha začíná výčtem a charakterizací dvou rodů Kapotů a Montů, vládnoucím dvěma od sebe nepřilíh vzdáleným slunečním soustavám Oxydus a Syrus. Přestože žijí izolovaně již tak dlouhou dobu, že se různé životní podmínky jejich dvou terraformovaných planet už stačily projevit na jejich morfologii, Syrové jsou vlivem větší gravitace podsaditější, Oxyd'ané zase nemají ochlupení, liší se hlavně v životní filosofii. Na Oxydu Kapotové usilují o prodloužení života všemi prostředky, naopak na Syru věří v Nebeský řád, se kterým po smrti splynou, a veškeré nepřirozené prodloužování života je zakázané. Přesto mají podobnou strukturou moci vládnoucích rodů a ani způsobem života se příliš neliší, o jejich podivných jménech ani nemluvě. (Projděte si raději tabulku dole.)

Vzhledem k tomu, že už uplynul milion let od doby, kdy předci našich hrdinů opustili ekologicky zdevastovanou Zemi, je vlastně s podivem, že ty rozdíly nejsou větší. Je ale možné (ne že by autor považoval za nutné o tom čtenáře informovat), že jde o potomky jednoho kmene, který se rozdělil až osídlením Oxydu a Syru.

Takže máme dvě planety, které se z ideologických důvodů dílem nenávidí, dílem se sebe obávají. Aby zažehnali nebezpečí války, dohodnou se na přátelské návštěvě, během které se setkají dvě nejmladší ratolesti vládnoucích rodů, a tak se Ron Mont ze Syru vydává se strážcem Zemolem a lékařkou Savale na několikasetou cestu k Oxydu, aby poznal krásnou a i ve všech ostatních směrech dokonalou Jelsu Kapotovou.

Ron za sebou má (v souladu se Shakespearem) první lásku a v našem příběhu už i Jelsa. Leč Jelsina přítel Tynela (dříve než ho tato poprvé pustí dovnitř) nechá zavraždit její vilná babička, a Ronova přítelkyně Myrta byla vypočítavá intrikánka, která ho nejen nenechala zaskórovat, ale ještě jej jen chtěla využít pro své ambice (za což jí Ronova matka Elra Mont zařídila cestu do vyhnanství).

Oba navíc mají i tajný úkol, přivést do bezživotí toho druhého.

Výběrová tabulka jmen

Rod	Kapotové	Montové
Planeta	Oxydus	Syrus
Slunce	Angangar	Bómar a Krol
Hrdina	Jelsa Kapotová	Ron Mont
Stařešina rodu	Ošram Kapot, je otec Kormy, což je matka Jusila, a ten je otcem Markuse	Stradio Mont, je otec Elry
Rodiče hrdiny	Markus a Anaj	Elra Mont (otec nezmiňen)
První lásky	Tinel	Myrta

ho. Proč, to vám neprozradím, nejlepším vysvětlení je, že si to přál autor. Dopadne to ale jinak, zhruba jako v Shakespearovi, Nic nového kniha nepřináší a v ničem se originálu nevyrovná.

Martin Vopěnka v poslední době psal hlavně knihy pro děti a mládež a zdá se, že se do náctiletých vžil tak dokonale, že už není schopen napsat postavu s jinou mentální výbavou.

Většina postav, třeba i několikasetletých, je posedlá sexem, jako by s nimi stále ještě cloumala puberta. Značně pubertální je i jejich vztah k rodičům, to by dávalo smysl v bezsmrtné společnosti, kde rodiče a prarodiče rozhodují o lidech, kteří nejenže už sami mají děti, ale mnohdy i vnoučata. Dost podobně vzorce chování ale nacházíme i ve společnosti, která programově život neprodlužuje, protože je pro ni smrt portálem do sféry Nebeského řádu a věčné harmonie.

Četné sexuální scény jsou popisovány jazykem, v němž se mísí výrazivo Večerů pod lampou s pubertálními hláskami nebo pornografickou fanfiction:

Fara ležela na posteli jen ve světlé meditační košili. Ladná křivka boků dávala tušit bohatost jejich tvarů. [...] Věděl, co se od něj čeká. Měl pokračovat rovnou k ní... vyhrnout tu košili... a zasunout.

Markus už desítky minut neúnavně zezadu přirážel do růžové mušle své milované Anaj. Zpočátku ještě vnímal její vyboulené nádherně roztažené pŮlky...

Korma stála dole a čekala, až se Ron snese dolů. Avšak její hlavu ovládly strašlivé erotické představy. [...] vnitřním zrakem viděla Rona, jak klečí na čtyřech a do zadku ho šoustá Zemol. Toho zase zezadu líže Savale. Ona s Jelsou se na to dívají. Jelsa, samozřejmě také nahá, si ukročila na blízkou opěrku, aby jí Korma mohla laskat.

Poslední odstavec pro ilustraci popisuje, co se honí hlavou Jelsině prababičky během oficiálního přivítání mezihvězdné delegace.

Jestli to má postavy nějak charakterizovat či něco říci o celé bezsmrtné společnosti, tak jsem asi právě projevil neobyčejnou míru nepochopení.

Další věcí, která se mi tuze nelíbí (ale možná už jsem poslední takový) a která souvisí s výše naznačenou infantilizací,

Romeo a Julie jedenadvacátého století (bajka)

Julie je dnes samozřejmě již plně emancipovaná, našla si muže a žije s ním v harmonickém rovnoprávném dvoukariéřním svazku. Dobře se uplatnila v místní politice, ani kvóty k postupu nepotřebovala, a když, tak jen maličko. Ku pomoci si našla mladou, emancipovanou, schopnou a krásnou ženu, aby jí pomáhala v boji s patriarchátem a v postupu vzhůru v hierarchii vládní struktury.

Jak se tak stává, když jsou spolu mladí lidé dlouho a o samotě, přeskočila jiskra a nejen ta. Ale jak již v nadpisu, vše se odehrálo v našem pozeňnaném století, a když se o tom dověděl Romeo, nezachoval se jako nějaký archetyp patriarchálního utlačovatele či podobný troglodyt, naopak, zjistil náhle, že se mu manželčina asistentka také líbí, a k radosti všech progresivních lidí vznikl další šťastný a harmonický polyamorický svazek. (Takže Julie v nadpisu je vlastně plurál.) Oni ani jejich přátelé nepovažovali toto láskyplné soužití za něco špatného, naopak chápali je jako svůj skromný příspěvek v boji se zakoreněnými stereotypy, v jejich případě tradičním monogamním manželstvím.

Ale není nebe bez mráčku, a duhu na nebi štěstí naší krásné trojice zahalil doslova bouřkový mrak. Juliina strana se již dlouho chystá vystoupit proti Temnému pánovi Trollpovi a potřebuje ve svých řadách jednotu. Radikálové frakce MeToo, aby ochránili slabší a zranitelné, zapověděli veškeré milostné vztahy mezi nadřízenými a podřízenými osobami. A protože by bylo kruté chtít po Juliích, aby si vybraly mezi láskou a kariérou, byla ta výše postavená zbavena své funkce.

A to vše se, milé děti, opravdu stalo, jestli vás zajímají podrobnosti, vygooglujte si něco o novoapečené a zároveň už bývalé dvaatřicetileté kalifornské kongresmance Katie Hillové. Život někdy napíše román zajímavější než leckterý autor, mám toho nešťastného Vopěnku jmenovat, nebo jste si to domysleli sami?

G.

je to, že všechny postavy mluví jako středoškoláci o přestávce. Tuhle nedbalost ve vyjadřování má ovšem Vopěnka společnou s většinou současných autorů *young adult* literatury a bohužel nejen s ní. Pravděpodobně pod nezadržitelným vlivem amerických seriálů a romantických komedií už dnes nelze rozlišit promluvu vévodkyně od řeči její kuchařky.

Složitější nebo nějak zajímavě konstruované souvětí jako *Vlád kvůli myšlence. Její jedinou myšlenkou je vládnout* jsou v textu vzácnější než přechodníky. (A ono asi stejně nejspíše půjde o nějakou variaci na Talleyranda či Fouchého.)

Nějak jsem nepochopil, pro koho byla kniha napsaná, ani proč..., ale Shakespeara už nic nebolí a já se také pomalu vzpamatovávám. Jako jediné pozitivní na celé věci vidím to, že se na Vopěnkově případě opět potvrdila teze, že autor mainstreamově založený dobrou SF napsat nemůže, i kdyby se sebevíc snažil.

Grobienius

Mladá fronta, Praha 2019, 328 str., 349 Kč

~~Ultima Thule~~

Potom co sonda New Horizons nasnímala v Kuiperově pásu třicet kilometrů velkou planetku ve tvaru sněhuláka a ta se stala nejvzdálenějším prozkoumaným objektem ve Sluneční soustavě, vybrali pro ni fanoušci astronomie v internetovém hlasování název *Ultima Thule*.

Výraz Thule, původně mytický severský ostrov, popsany řeckým cestovatelem Pýtheem z Massilie ve 4. století př. n. l., se stal synonymem místa, které leží za hranicemi probádaného světa. Výraz „Ultima Thule“, tedy „Nejzazší Thule“, připadal vědcům příliš havířský pro 6,6 miliardy kilometrů vzdálené vesmírné těleso. „Primární asociace spojená s tímto názvem je nějaké vzdálené chladné místo,“ vysvětlil v časopise Newsweek Mark Showalter, který měl na starosti pojmenování planetky.

Před definitivním zápisem názvu do katalogu NASA rozhodla, že tento název je „politicky nekorektní“. Jak je v poslední době už takřka obvyklé, instituce stáhla ocas ze strachu před řevem progresivistických aktivistů, kterým název připomínal nacistickou esoteriku, kde Thule bylo místem, odkud vzešla árijská rasa. Planetka se nakonec jmenuje Arrokoth, což v nějakém indiánském jazyce znamená nebe.

Odposlechnuto na iDnes.cz

Boží postřehy o vztazích

Být partnerem je dnes těžké.

Musíš být zábavnější než smartphone...

Žena tě nechce, když ji chceš.

Ale nechce, abys ji nechtěl.

A když ji nechceš, tak tě chce...

Pornhub je jediné místo, kde se mají lidé rádi bez ohledu na věk, pohlaví, vyznání, barvu pleti či sexuální orientaci...

Ženy jsou klamány romantickým filmem.

Muži pornem...

Když nemáš pravdu a mlčíš, jsi moudrý.

Když máš pravdu a mlčíš, jsi ženatý...

Pokud je ti už čtyřicet, nech být mladé holky na pokoji a najdi si takovou, co rozezná infarkt...

Je-li hezká, řekni jí, že je chytrá.

Je-li chytrá, řekni jí, že je hezká.

Když si nejsi jistý, řekni, že zhubla...

Ženy předstírají orgasmus v zájmu vztahu, muži předstírají vztah v zájmu orgasmu...

Jak jsem poznal, že jsem Bůh?

Jednou se vám takhle modlím a najednou si uvědomím, že mluvim sám se sebou...

Bůh (@BuhZdarma)

S Františkem Novotným o životě, psaní a tak vůbec

Část III.

Literární vlivy a dílo Františka Novotného: „Dryák bude alchypunk“

Při čtení vašich textů je zřejmé, že vás výrazně ovlivnili klasičtí autoři sci-fi – zcela jistě Lem, ale i Asimov, Clarke a další. Zajímáte se o Arthura Ransoma, Julesse Verne a další velikány dobrodružné literatury. Sám jste zmínil, že jste přečetl tisíce knih. Co současná literatura? Zajímá vás? Sledujete ji?

Musím se přiznat, že českou prózu prakticky nečtu. Není tam není absolutně nic, co by mě zaujalo. Jestli se tam píše o tom, že slečna A má ráda pana B a pan B má rád slečnu C a ta má zase ráda pana D a ten má rád zpětně slečnu A, to mě naprosto nezajímá. Ani vzpomínkové knížky na minulý režim typu Viewegh mě nezajímají, protože já jsem tu dobu prožil a vidím ji úplně jinak než třeba právě Viewegh, a nelíbí se mi to a nezajímá mě to a prostě to nečtu. Bohužel mě nezajímá ani současná česká sci-fi próza, protože příběhy o upírech, vlkodlácích, čarodějnicích, čarodějkách a kouzelných hůlkách jdou taky mimo mě. To mně nemá co říct a já to nečtu, protože bych to pokládal za ztrátu času. Ale když to kolegové prodávají a čtenáři to mají rádi, to je jejich věc a já se jim do toho nijak nebudu plést.

A co třeba brokilonská edice Evropská space opera a podobné věci? Ono jich, pravda, není moc...

Co se týče klasických příběhů z vesmíru, abych to řekl český, takových těch dobrodružných, asi jsem z toho nějak vyrostl. Už mě to taky přestává bavit. Před nějakými deseti let jsem přečetl pár dílů ságy o kosmických flotilách a kosmických bitvách od jednoho anglického autora, to mi půjčoval Zdeněk Rampas, a docela jsem se u toho pobavil, ale že by to na mně zanechalo nějaký hlubší dojem, to ne.

Neláká vás zčeřit klidné vody české sci-fi?

Samozřejmě mně leží u ledu několik věcí, které jsem kdysi odložil. Jsou právě z hlubokého vesmíru a byly by to příběhy navazující na *Madonu z vrakoviště*. Nevím, jestli se k nim ještě vůbec někdy dostanu. Ale občas, když na to narazím, říkám si, že by to třeba stálo za to. Už kvůli odstupu a po těch třicetiletých zkušenostech s psaním, které mám. Ale v poslední době mě opravdu nejvíce zajímají jiné věci. Začalo to *Valhalou*, ale nesměle, pak to pokračovalo i *Prstenem od vévodkyně* a zatím největší vrchol byl v *Osudovém konvoji*. Úplně rozvinuto to ale bude až v románu, který snad vyjde na podzim. Je to takový směr – troufám bych si ho nazvat *alchypunk*, tedy alchymistický punk. Je to literární fantazie, kde funguje alchymie, ale bez kouzla, bez zaříkávání, zprostředkovaně. Alchymista musí vy-

robit nějaký stroj a ten stroj teprve uspokojí jeho požadavky. V *Dryáku*, jak se ten můj nový román bude jmenovat, je takových strojů, přístrojů, golemů, robotů a jiných mechanických nestvůr spousta

To vypadá, že od Křížníku Thor, v podstatě alternativní reality, kde je Česko námořní velmoc, se dostáváme úplně jinam.

Křížník Thor k tomu nepatří, ten je přímo technokratický, žádná magie v něm není. Ale doba mě doběhla. Vzhledem k tomu, co se dneska objevuje ve vojenství, je *Křížník Thor* morálně zastaralý. Psal jsem ho z jiných důvodů: jako reakci na situaci v tehdejší světě. Ta situace přetrvává, dokonce si myslím, že jsem ji velmi dobře trefil. Třeba nástup Číny je daleko evidentnější, než byl před těmi šesti lety, když jsem to psal.

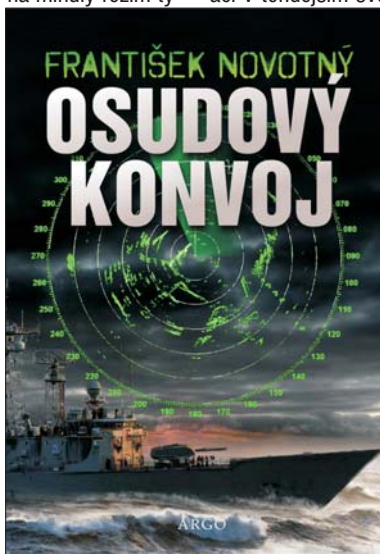
Co by měli čtenáři o Dryáku vědět? O čem bude?

Dryák je rozpracováním povídky *Útok na oceán* z antologie *Imperium Bohemorum*, kterou dal dohromady Ondřej Müller v Albatrosu. Odehrává se v 17. století a jde o příběh českého království, lépe řečeno personální unie Českých zemí, Polska a Maďarska, tedy tehdejších Uher. Je to rozpracováno do široké historické fresky, střídají se tam prostředí, odehrává se to například ve Štětíně, v Berlíně, v Drážďanech, na co si jen člověk vzpomene. Zmíněná unie se chce stát světovou velmocí a kniha pak klade čtenářům

otázku, jestli by to pro nás byla šťastnější verze historie než dějiny, které skutečně žijeme nebo které vedly k tomu, v čem žijeme. Ale hlavně je to příběh postavy, která pochází z románu *Golem* Gustava Meyrinka a jmenuje se Athanasius Pernath. Meyrink měl představu, že golem je spíš duch, který je uvězněn v podkroví Staronové synagogy a vstupuje do lidí, kteří procházejí kolem, střídá je. Athanasius znamená nesmrtelný. Patří do bratrstva českého krále, protože spolu studovali a jako kluci si přísahali, že udělají z českého království velmoc. Takový klukovský plán – ale teď ho plní se vším všudy. Pernath pracuje jako králův agent různě po světě: z Číny přinese čínské vynálezy, v Anglii se zmocní další receptu na výrobu... dneska bychom řekli napalmu. A to je právě nová zbraň, která pomůže zvrátit anglickou převahu na moři. Přetáhl jsem Pernatha z *Valhaly*. V *Dryáku* je konečně objasněno, jak ta postava vznikla, kdo byli její rodiče... Myslím si, že to bude pro čtenáře dost velké překvapení a že někteří mně kvůli tomu knihu omlátí o hlavu.

Postavy z jiných knih si půjčujete docela často.

V každém dílu *Valhaly* jsem si vypůjčil hrdiny z nějaké slav-

né knihy – z Kingova *Pistolníka*, z *Muže z Vysokého zámku* od Dicka, trochu si tam dělám legraci z Betty MacDonaldové, která napsala krásnou knížku *Vejce a já*. To není sci-fi, jsou to memoáry ženy, která se provdává za chovatele slepic v Kalifornii a nakonec skončí na ostrově kousek od Seattlu.

A mimo jiné jste ve Valhale i vy sám.

To jsem si také půjčil od Stephena Kinga, kterého mám velmi rád. Do *Temné věže* dokonce zakomponoval svůj téměř smrtelný úraz, když ho přejelo auto. *Pistolník* je úžasná věc. A já zjistil, že mi to vyhovuje – a trochu si z toho dělám legraci, když chystám na čtenáře podobné pasti a nástrahy, když do vlastních knih montuji postavy cizích autorů. V chystaném *Dryáku* jsem to, myslím, dotáhl nejvíce do konce. Je to montáž mezi Meyrinkovým *Golemem*, Čapkovou *Věcí Makropulos* a *Třemi mušketýry* Alexandra Dumase staršího.

Takže v celém románu budou narážky na zmíněná díla?

Jsou tam trochu nepřímo tři mušketýři, je tam milady de Winter, doktor Achilles Makropulos, jeho dcera operní zpěvačka. Musel jsem dohledávat, jak to bylo s operou v Evropě v baroku, takže jsem zjistil, kde bylo první operní divadlo, kdy bylo v Praze první operní divadlo, co se hrálo, co se zpívalo, u koho se mohla učit zpěv, to všechno jsem našel, napsal, dopsal, doplnil. Teď jsem třeba psal scénu, kdy už Elina Makropulos dokáže cestovat do budoucnosti, napila se elixíru a nejen že je nesmrtelná, ale může střídat světy, jak chce. Zavítá do Prahy 30. let a spatří tam muže se smutnými očima. A jak je tam osamělá, svěří se mu se svým osudem a ten muž jí daruje prsten a na něm je napsáno: „Mé tajné múze od K. Č.“ A slíbí jí, že o ní napíše hru. A tohleto mě prostě baví, nastražovat tam takové pastičky.

To máte ostatně i ve Hvězdných hrách, v jedné povídce končí dodatek slovy „čtění čtenář si může dohledat veškeré narážky, které tam jsou“.

Jistě, třeba ve *Valhale* je spousta narážek a i jinde. Nevím, co na to říkají čtenáři, jestli je to baví, nebo naopak rozčiluje, mě to každopádně baví a pravděpodobně od toho neupustím.

Karel Čapek to ostatně dělal taky. Když si vezmeme jeho Továrnou na absolutno – pokud člověk nezná tehdejší novinářskou a literární situaci, má z toho sotva poloviční požitek. Nežratí se z toho pak akce a čtenářská atraktivita?

Snažím se, aby byl děj rušný, aby tam byly bojové scény, a bavím se vymýšlením pokud možno co nejkurioznějších příběhů. Ale baví mě dávat dohromady postavy, dávat jim trochu jiné charaktery, jakkoliv držím základní rysy, které jim jejich tvůrci dali. A občas se tam mihne i reálná postava, v *Dryáku*

třeba nemůže chybět magister Kelley. A s potěšením jsem oživil milady de Winter. Ve světové literatuře není žádná tak démonická ženská postava. Prostě neexistuje. To se Dumasoovi podařilo něco úžasného – a byla by svatokrádež z ní udělat svěťici. Takže tam vystupuje jako taková pekelnice, ale přece jenom má chvílky, kdy začíná být skoro lidská, dokonce jí, myslím, bude čtenářům někdy líto.

Vypadá to, že se na to vyloženě těšíte.

Píše se mi to tak skvěle, jako se mi nic nikdy nepsalo. Nemusím nad tím hluboce přemýšlet, prostě se mi to do počítače přímo sype. Postavy samy si říkají, co chtějí, scény jdou jedna za druhou, vím, jak to bude navazovat, píše se to skoro samo. Jak jsem řekl, nikdy se mně nic nepsalo tak snadno, tak lehce jako toto.

V jaké je Dryák aktuálně fázi? (podotýkám, že rozhovor byl veden 2. března 2019, pozn. aut.)

K dopsání knihy mi chybí asi tři nebo čtyři kapitoly. A čínský epilog, v němž si čínský císař čte zprávu svého špiona z Evropy o velké námořní bitvě, kde české loďstvo porazilo anglické. Čínský císař se na základě toho rozhodne, že už to nemůže nechat být, že Čína musí vyjít ze své izolace a čelit nové hrozbě, kterou pokládá za daleko horší, než byla ta anglická nebo holandská. Mám nějaké betačtenáře, mj. Zdeňka Rampase a Ondřeje Šefčíka, přes léto by se to mohlo dát dohromady. Je to špalek, přibližně 500 normostran. Mám teď hodně práce, začal jsem dělat pro Albatros něco jako externího redaktora. Chci do dělat Lemovy knížky, které tam vycházejí, pak jsem dělal na knihách od Arthura Ransoma, opravovali jsme překlady, doplňovali, psal jsem doslovy. A teď do mé literární činnosti patří i převyprávění. Kromě Robinsona to byl Marryat a jeho *Kormidelník Vlnovský*. (*Dryák* František Novotný dopsal v březnu 2019, v polovině roku podepsal na vydání románu smlouvu s nakladatelstvem Albatros a knížka má vyjít v květnu 2020 u příležitosti výstavy Svět knihy.)

To mi vůbec nic neříká.

To je velice slavný dobrodružný román, robinsonáda napsaná kolem roku 1850, vydaná česky už kolem roku 1890, možná dřív. Poslední překlad vyšel roku 1942. A roku 2018 to vyšlo znovu v mém převyprávění, jmenuje se to *Strýček námořník*. Teď mě ještě čekají *Odvážní kapitáni* od Rudyarda Kiplinga. Ale to nebude převyprávění, spíše redakce. Je to taková volná edice všeho, co ilustroval Zdeněk Burian, a já jsem do toho zapojený jako, řekněme, pomocný redaktor. Píšu doslovy, hlídám námořní výrazy a podobně. Ale ono to bere svůj čas a s tím taky musím počítat.

K nějaké publikaci o lodích, o námořnictví jsme se vůbec nedostali. Schyluje se také k něčemu, nebo už stačilo?

Ne, s tím už jsem doufám skončil. Vydal jsem dvě populárně naučné knížky o námořní historii, pak tu knížku o Arthuru Ransomovi a samozřejmě mám na kontě asi dvě jachtařské příručky. A další obrovská kapitola jsou překlady. Ty mě živí víc než vlastní tvorba. Bohužel to tak už v dnešní době je. Ale já si nestěžuju. Já vůbec nejsem nějaký ubrblaný důchodce, který by si stěžoval. (Že se nikdy nemá říkat nikdy, dokládá skutečnost, že v současné době pracuje František Novotný na knize o námořní historii 20. století pod pracovním názvem *Od děla k řízení střele*, podtitul *Milníky námořních válek XX. století*, která má propojit geopolitické kořeny konfliktů 20. století se změnami námořní strategie a dopady technologických inovací. Knihu píše pro nakladatelství Elkapress, kde by měla nejpozději na podzim 2020 vyjít.)

Zdá se, že na to nemáte čas.

K tomu, abych si žil tak, jak chci, mi stačí to, co si vydělam.

Vraťme se k Hvězdným hrám, k robotům, k lidem a k povídkám. Většina povídek je zaměřená na vztah robotů a lidí, to asi je neoddiskutovatelné. Pro mě jsou ale zvlášť v povídkách z Vrakoviště nejceněnější motivy lidskosti. Vztah robota a člověka, otázky, co vlastně je člověk, co je robot, kde je hranice mezi skutečným životem a mechanickým životem, jak funguje vztah tvůrce nebo Boha k jeho výtvaru. Vypadá to, že tohle vás od 80. do 90. let fascinovalo – a pak jako by to najednou přestalo. Jak se na to díváte dnes?

Je mně trochu líto, že jsem od toho odešel, ale myslím, že je na tom vidět, jak je každý autor ovlivněn dobou, ve které žije. Když jsem ty povídky psal, nebylo možno reflektovat politickou nebo civilizační situaci světa. To prostě nešlo, to by neprošlo. Bylo třeba utéci do vzdálenějších horizontů, a nabízela se kybernetika, která tehdy slibovala obrovské věci. Spousta z toho se rozplynula a pak to dopadlo jinak, než jsme si představovali. Ale bylo to tehdy na stole a byl jsem ovlivněn Stanislavem Lemem, který s tím začal a který začal uvažovat třeba o strojích, které vyznávají víru. To je myšlenka převzatá od něho, on s tím poprvé přišel a pořád je v tom velmi současný. Tenkrát jsem neznal ani západní produkci sci-fi, ani takovou tu komerčnější, kde se na první místo staví zábava, a pracoval jsem s tím, čím jsem byl obklopen a co bylo dostupné. Po roce 1989 se obraz světa diametrálně změnil a já měl na výběr. Buď se psaním skončím, jako skončila spousta kolegů, nebo si najdu něco jiného. A já si našel něco jiného na pomezí technologické sci-fi, fantasy a, dejme tomu, alternativních dějin. A v tom jedu až dodnes.

Říkal jste, že vás to trochu mrzí. Přemýšlím, jak to asi máte v současnosti s tou, řekněme, lidskostí. Sám říkáte, že Křižník Thor vám připadá zastaralý, ale základní lidské problémy, které se objevují paradoxně ve vašich starých povídkách, jsou přece věčné, neměnné. Vlastně ani nevím, na co se chci zeptat.

Já rozumím. Možná že jsem tak trochu literárně zhrubl, protože od těch velkých filosofických problémů jsem utekl k větší zábavnosti. A přiznám se, že jsem to udělal pod tlakem trhu. Asi by to jinak nešlo. Pokud se *Hvězdné hry* prodávají, pak jako kuriozita anebo snad pomník starým časům, než aby se prodávaly kvůli obsahu, tomu, co je v těch povídkách. Možná si teď křivdím, ale mám pocit, že to tak je, že to lepší není. Proto jsem se pokoušel psát něco zábavnějšího, nějak tam tyto velké filosofické otázky prostě zastrčit a jít spíš po příběhu. Proto jsou ty romány určitě daleko dobrodružnější, je tam víc akce a to lidské je tam zastrčeno hlouběji. Myslím si třeba, že *Prsten od vévodkyně* určitou výpovědní hodnotu má, i když je to vlastně příběh StBáka, který se nemůže vzdát své mánie někoho pronásledovat a pronásleduje Boženu Němcovou do 19. století. A zároveň je tam vidět, že ani ten můj podivný hrdina není jenom černobílá postava, má i kladné stránky. Ale chci říci, že jsem od těch filosofických problémů přešel k problémům civilizačním. To je vidět i na *Osudovém konvoji*, který si pohrává s myšlenkou, jaké by byly dějiny, kdyby zůstalo Rakousko-Uhersko, a klade si otázku, jestli by byl ten průběh horší, nebo lepší. Tento ústřední motiv je výrazně rozpracovanější právě v *Dryáku*. Proto tam například nechám promluvat rabího Löwa, když se hlavní hrdina ptá: „Proč pomáháš českému králi?“ a on říká: „Když česká říše zaujme středoevropský prostor, zabráni vzniku jiné říše, která by nás vyhladila.“

Osobně považuji Prsten od vévodkyně za vrcholně zábavnou knihu, zároveň silně vnímám její morální aspekty – už právě v ústřední postavě. A bez ohledu na erotickou nebo sexuální rovinu, kterou ostatně máte ve své tvorbě taky od začátku.

Tohle patří k opeření příběhu, protože to patří k životu. (O román *Prsten od vévodkyně* projevili zájem Čro 2, kde se má po Novém roce číst na pokračování.)

Ještě mám poslední otázku z úplně jiného soudku. Napsal jste povídku, která je v podstatě drama. Jmenuje se Příšpulek do různého a mě už dlouho zajímá, jestli se ji někdo někdy pokusil zdramatizovat.

Myslím, že nepokusil. Já to psal vyloženě jako hříčku. To je prostě groteska, která nemá žádný vážný význam, možná trošku.

Já si myslím, že to je aktuální. Když se podíváte na libovolný parlament...

Ano, teď jsem dokonce zjistil, že to sedí hlavně na Evropský parlament.

Já bych řekl, že spíš na náš.

No, na ten taky. Ale to až teď. Tehdy jsem to vůbec neměl v úmyslu, prostě mě jen napadla taková hříčka, která si dělá legraci z byrokracie.

Hodně by mě zajímalo, jak by to vypadalo v divadle.

Zatím se toho nikdo neujal. Všechny spíš láká *Zeměplocha*.

Jan Křeček / Sarden.cz

VTM 1962: Soutěž o nejlepší fantastickou povídku

V posledním (šestadvacátém) čísle ročníku 1961 čtrnáctideníku *Věda a technika mládeži* byla vyhlášena soutěž o nejlepší fantastickou povídku. Nestalo se tak jen z iniciativy redakce, ale byla to součást mezinárodní soutěže bratrských socialistických zemí potažmo jejich časopisů obdobných našemu VTM, tedy titulů *Těchніка moloděži*, *Mlody technik*, *Jugend und Technik*, *Nauka i technika za mladežta*, *Népszerű Technika*, *Stiinta i tehnică*.

Pravděpodobně pod vlivem soutěže se ve VTM začala SF objevovat častěji, i když už dříve v ní například vycházely Babulovy *Signály z vesmíru*, od čísla #5/1954 do čísla #9/1955, tedy déle než rok.

Neobyčejná událost

(Přeložil V. Kajdoš.
Ilustroval I. Dobroruka)

biolog Malyšev, který — chudák — nesnášel přetížení.

Když ho vytáhli z amortizátoru, byl žlutý jako sýr. Ohmatal se, zavrtěl hlavou a mlčky zamířil do své kabiny. Spěchal se přesvědčit, jak snesl přetížení jeho měkkýš — tlustý modrý sliznatec v ulitě bujných tvarů, kterého vylovili na planetce Titan z naftového oceánu nedaleko erbiového údolí.

Nyní se let — jako konečně všechno na světě, ať špatné či dobré — chýlil ke konci. Během méně než čtyřadvaceti hodin měli přistát na měsíčním raketodromu v Kráteru Lomonosova. Pak je čekal týden karantény, návrat na Zemi a půl roku dovolené, půl roku modrého moře, šumících borovic, zelených lučin

ARKADIJ STRUGACKIJ
BORIS STRUGACKIJ

Planetka Titan se Viktoru Borisoviči, který na ní byl poprvé jako kormidelník zásobovacího planetoletu, nelíbila; otáčela se příliš rychle a měla tmavé, neklidné ozduší. Zato nalezl zalíbení v prstencích Saturnových a ve zvláštní hře barev na jeho povrchu.

Tedy v čísle #1 ještě nic, ale v čísle #2 již máme povídku na pokračování *Neobyčejná událost* od bratří Strugackých, která se o stránku dělí s kynologickým koutkem, v dalším čísle pak bojuje o pozornost s odhaleními okolo imperialistického projektu Apollo. Povídku přeložil **Václav Kajdoš** a 5. pokračováním skončila v čísle #6.

V čísle #7 následuje povídka *Bratři* od amerického autora Isaaca Asimova (sic). Povídka je zařazena dvousloupcovým rozbořem tzv. západní science fiction, jehož autor pod zkratkou -jvh- podle názvu hodnotí několik západních románů, které nejspíše nečetl, a chválí jednotlivé povídky antologie *Labyrint*, o které se zde dovidáme, že vyšla toho roku v březnu. Povídku samou přeložila **Ljuba Štíplová**. (Nezjistil jsem bohužel, kdo se za zkratkou -jvh- skrýval.)

Bratři pokračují i v čísle #8, kde se dovidáme, že do českého kola mezinárodní soutěže dorazily první povídky (je cca konec dubna), a že uzávěrka bude 1. července, kdy 5 nejlepších povídek postoupí do mezinárodního kola, jehož uzávěrka je 1. října 1962. Všimněte si, že uzávěrka tehdy byly prvního a nikoli posledního, snad to souviselo s povinným optimismem doby.

PŘELOŽILA LJUBA ŠTÍPLOVÁ

Vědeckofantastické příběhy — ať již povídky, cykly nebo romány — se stále oddávají známé oblibě; mohli bychom s nepřehlednými vyhrady říci, že „již staří Řekové a Římané psali a četli „science-fiction“, jak se říkává této literární formě v anglosaském světě.

V tzv. „západní oblasti“ vědeckofantastického příběhu se setkáváme s absolutní nadprodukcí tohoto žánru. Neznáme všechny obrázkové seriály, nemáme cenu papíru, na němž jsou vytvářeny, nebudeme si všímat umělecké bezcenných „veleděl“ a autorů, jako je např. SWAIN (Tajný agent na Měsíci), GEYÉ (Boj o Slunce LORCA), KLEYNN (Pan 10 000 mozků), SHAW (Boj o lodě duchů), STERLING (Vrazi na Jupiteru), TJORNSÉN (Tajný příkaz „Večernice“), protože se představují a hodnotí sama.

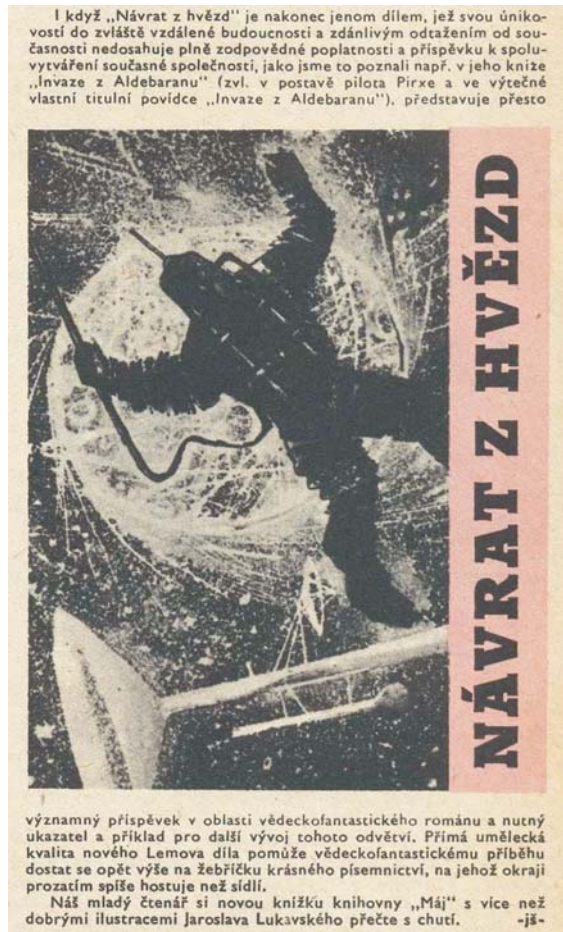
Zavinila to manýra, do které se autoři dostali. Ale vědeckofantastický příběh nevyžaduje zápletku v daleké budoucnosti, není nutný kosmonautický arzenál, vysoký technicismus, neurvalá dobrodružství s nesnášlivými bytostmi a podmínkami. Manýra zavinila, že vědeckofantastický příběh je v krizi — autoři (dokonce i naši) s tvůrčí pohodlností odbíhají do nekontrolovatelného (čtenářem i technickým rozvojem) „26. století“ a neodpovědně odcházejí od palčivých problémů umělecké tvořivosti dneška k mnohdy až nelidsky dokonalým lidem budoucna. Odvádění čtenáře od současnosti je, jak by se zdálo, téměř již nálezitostí západní vědeckofantastické tvorby dokonce i v tom třetím, nejdokonalejším, tedy uměleckém stupni jakosti.

Náš čtenář zná „science-fiction“ tzv. „západního typu“ lépe a dokonaleji než naopak čtenář např. americký nebo

Isaac Asimov **BRATŘI**

Doktor Stefansson zálibně pohladil silný strojopisný svazek na psacím stole před sebou. „Všecko je tady, Harveyj,“ řekl. „Všechno. Dvacet pět let práce.“

V tomto čísle je i upoutávka (nebo recenze, podle jaké doby to měříme) na Lemův román *Návrat z hvězd*. Recenzent -jř- (že

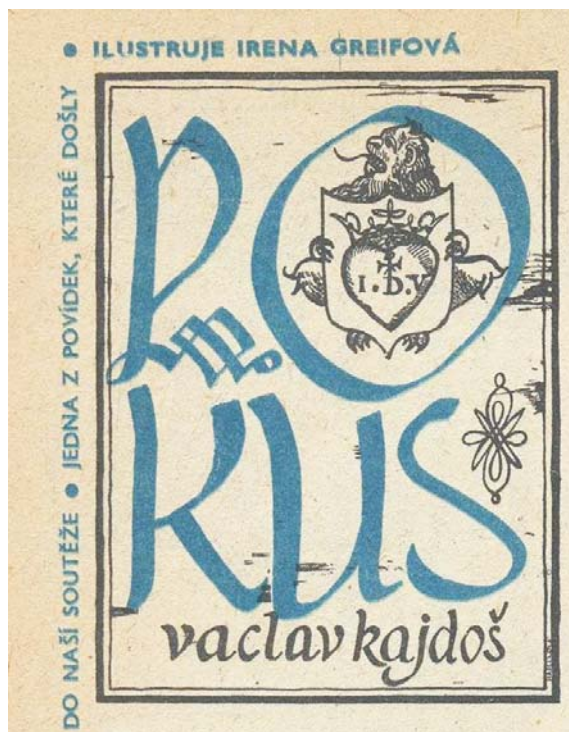

I když „Návrat z hvězd“ je nakonec jenom dílem, jež svou únikovostí do zvlášť vzdálené budoucnosti a zdánlivým odtažením od současnosti nedosahuje plně zodpovědné poplatnosti a příspěvku k spolupuvytváření současné společnosti, jako jsme to poznali např. v jeho knize „Invaze z Aldebaranu“ (zvl. v postavě pilota Pirxe a ve výtečně vlastní titulní povídce „Invaze z Aldebaranu“), představuje přesto

významný příspěvek v oblasti vědeckofantastického románu a nutný ukazatel a příklad pro další vývoj tohoto odvětví. Přímá umělecká kvalita nového Lemova díla pomůže vědeckofantastickému příběhu dostat se opět výše na žebříčku krásného písemnictví, na jehož okraji prozatím spíše hostuje než sídlí.

Náš mladý čtenář si novou knížku knihovny „Máj“ s více než dobrými ilustracemi Jaroslava Lukavského přečte s chutí. -jř-

NÁVRAT Z HVĚZD

by Josef Škvorecký? Michal Příbání má za to, že spíše ne) román chválí, přes jeho únikovost do vzdálené budoucnosti, nicméně soudí, že nedosahuje kvalit *Invaze z Aldebaranu*, která se zřejmě více dotýká palčivých problémů současnosti.

Bratři končí v 10. čísle a v následujícím začíná povídka Václava Kajdoše *Pokus*, která již přišla do soutěže nebo pro ni byla přímo napsána. V čísle #12 se k ní přidává povídka ze sovětského „národního“ kola *Index e-8* od Ilji I. Varšavského (chybně uvedeného jako T. Varšavskij).

Pokus končí v čísle #13 a navazuje na něj rovněž soutěžní práce *Esta – zápisník reportéra*, povídka Jana Vinaře.

V čísle #15 střídá sovětského borce Polák Konrad Fialkowski (pod pseudonymem Kor Bit).

V 17. čísle nahradí *Estu* trochu podivný či humoristický útvar Rudolfa Čechury (člena redakce VTM) *Sájnů-fikšů*, v jehož úvodu se praví, že se příběh odehrává v roce 1965 a tehdy už bude tento progresivní pravopis běžný. Dále nám autor vysvětluje, že není třeba povídky umísťovat do daleké budoucnosti ro-

INFORMACE
LJUBA ŠTÍPLOVÁ
PRO APISE
DJEXPORT
 Vědeckofantastický příběh jednoho kvartálu v novinových výstřizích.

panorama
DNE
 1. 4. 2028

APIS uveden do provozu

HISTORICKÝ ZVRAT V ŘÍZENÍ HOSPODÁŘSTVÍ • 24 MILIARDY SOUČÁSTEK, 10 000 000 KM KABELŮ • PROFESOR HEMMERY ŘÍKÁ: SVĚTOVÝ PRIMÁT! • Doc. Dr. SUCHÁNEK TŘETÍM LAUREÁTEM DIAMANTOVÉ CENY GENIALITY NA SVĚTĚ

DOC. DR. SUCHÁNEK, DCG

V čísle #18 začíná bulharská povídka *Vous Mohamedův* od Dimitra Peeva, v čísle #19 *Posel hvězd* Vladimíra Urbana.

V čísle #21 se dovídáme výsledky československého kola, přišlo 299 povídek (podobně jako v začátcích CKČ o dvacet let později). V porotě soutěže byli Ilona Borská (spisovatelka, manželka Iva Štuky), Adolf Hoffmeister, Josef Nesvadba, Josef Škvorecký, Jiří Táborský (šéfredaktor VTM) a Čestmír Vejdělek a rozhodli takto:

1. **Bohumír Kozák:** *Hlava Medusy*, ani Ivan Adamovič autora nevpátral, pouze zjistil, že pochází z Děčína.

2. **Jan Vinař:** *Está*

3. **Václav Kajdoš:** *Pokus*

4. **Ljuba Štíplová:** *Informace pro Apise*, stejně jako v případě

V. Kajdoše jsme na její jméno narazili mezi překladateli zahraničních povídek, opravdu známou se ale stala díky komiksu *Čtyřlístek*.

5. **Wiliam Starke,** *Psychologia Martánov*, asi jediný postupující Slovák.

6. **Vojtěch Vacke** a **Ivan Vlk:** *Případ BX*, (Ivan Adamovič uvádí v *Pulsu nekonečna*, kde povídkou přetiskl, že Vacke byl syn vpravorepublikového autora Vládi Zíky).

7. **Josef Pecinovský:** *Signály zmlkly* (Pepa se soutěže účastnil jako šestnáctiletý).

8. **Josef Koenigsmark:** *Zkáza Sodomy a Gomory*

9. **Bohumil Četyna:** *Rozcestí v kosmu*

10. **Jaromír Šavrdra:** *Smysl života*, spisovatel, budoucí disident a tvůrce samizdatů, autor Příběhů třetího času.

Ve VTM #22 najdeme výsledky mezinárodní poroty, před níž postupovaly první pětice národních kol, z nichž byli vždy dva autoři odměněni zájezdem. V československém případě šlo o Václava Kajdoše a Jana Vinaře. Celkové pořadí se, zdá se, nesestavovalo.

ku 1990, ale že doba vhodná pro bujení sájn-fikšn může nastat klidně již za tři roky.

- BULHARSKO** – **D. Peev: Mohamedův vous** (za zajímavou vědeckotechnickou myšlenku a literární úroveň); **I. Vilčev: Člověk-pokořitel** (rovněž za zajímavou vědeckotechnickou myšlenku),
- MAĎARSKO** – **J. Radnai: První probuzení** (za humanismus myšlenky); **J. Toth: Veliká lekce** (za zajímavou vědeckotechnickou myšlenku),
- NDR** – **K. Böhm: Reportáž z roku 1980** (za pokus vylíčit budoucnost socialistického Německa); **O. Weidlich: Vpád AFMB** (za zajímavou vědeckotechnickou myšlenku),
- POLSKO** – **K. Fialkowski: Můžeš si vybrat, In** (za humánní záměr a literární úroveň); **J. Bialicki: Kuchčíkův deník** (za humor a literární úroveň),
- RUMUNSKO** – **G. Seserman: Ketelina** (za novátorskou formu – poema v próze – a humánní myšlenku); **C. Stenescu: Světlo v hlubinách** (za zajímavou vědeckofantastickou myšlenku i literární úroveň),
- SSSR** – **V. Žukov: Setkání v budoucnu** (za humánní myšlenku a novátorství formy – poema); **S. Žitomirskij: Projekt 40** (za vědeckofantastickou myšlenku ztvárněnou ve formě črty),
- ČSSR** – **V. Kajdoš: Pokus** (za zajímavý pokus literárněfantastické varianty lidové pověsti); **J. Vinař: Esta** (za humánní myšlenku a literární úroveň).

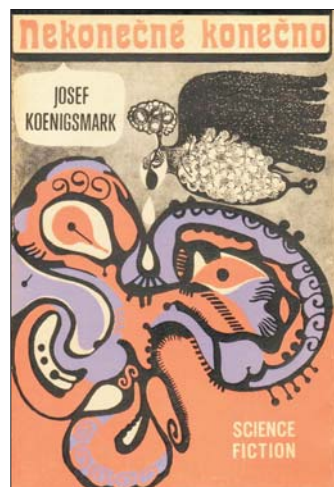
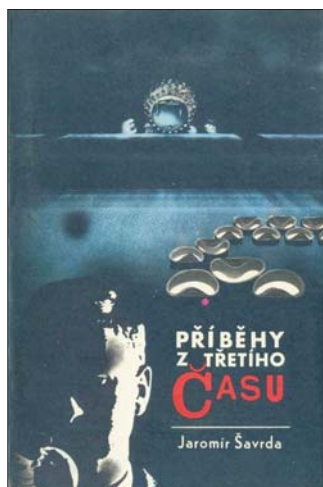
Povídky ze soutěže pak vycházely i v následujícím roce 1963. Někteří účastníci soutěže pak okolo roku 68 debutovali knižně, viz obrázky níže. **Zdeněk Rampas & Franta Hlouš**

Dodatek:

23. prosince mně a Ivanu Adamovičovi napsal Jarda Olša, jr.: Zdá se, že jsem odhalil identitu Jana Vinaře, jednoho z vítězů soutěže VTM z roku 1962. Ve výsledcích soutěže se uvádí, že byl z Prahy 7, čemuž odpovídá i adresa vývalého zaměstnance Ministerstva zahraničních věcí ČSR Jana Vinaře z roku 1968 – Veverkova ulice, Praha 7.

Jan Vinař, nar. 15. 7. 1914 – žil ještě v roce 1968 původním jménem Weiner člen KSČ od 1931 od 1933 studoval matematiku a fyziku (nevíme kde) od roku 1940 až do osvobození byl vězněn v koncentračním táboře, mj. v Dachau, Buchenwald, Sachsenhausen po válce pracoval na Ministerstvu informací, mj. kádrový referent, člen akčního výboru po únoru 1948 v roce 1949 nastoupil na MZV, krátce byl vedoucím amerického odboru v letech 1949–1950 působil jako 1. tajemník na velvyslanectví ve Washingtonu 1953 propuštěn, pracoval jako zedník v n. p. Konstruktiva 1954 nastoupil do Československého rozhlasu jako redaktor, měl tedy k psaní povídek blízko. **-jo-**

Knihy vítězů soutěže v následujících letech

Vydávání Lipsa Tulliana Káji Saudka se zdárně uzavřelo až teď, po 47 letech

Koncem roku 2019 knižně prvně vyšla společná práce Káji Saudka a – nedávno zesnulého – komiksového scénáristy Jaroslava Weigela (2. 2. 1931 – 5. 9. 2019) s názvem rozloženým do dvou strohých vět: **Lips Tullian. Další dobrodružství**. Co se v té věci dělo v půlstoletí předtím?

Ono to bylo vlastně víc než půlstoletí a zdůrazněme, že Lips Tullian není fiktivní, ale reálně kdysi řádící německý bandita. Jmenoval se ovšem Philipp Mengstein (1675–1715), respektive Filip z Mengštejnu, a znám byl také jako Erasmus Schönknecht či prostě Wachtmeister.

Narodil ve Štrasburku coby syn městského hejtmána. V sedmadvaceti letech se stal – právě – vachmajstrem, tj. strážmistrem u císařského regimentu dragounů, ale téhož roku (1702) kohosi zabil v souboji. Že nežil v „d' Artagnanově“ bezstarostné Paříži Dumasových románů, dezertoval do Prahy, a co horšího, dal na saské hranici dohromady lupičskou rotu, která pořádala nájezdy na „stříbrnou cestu“ mezi Drážďany a Freiburgem.

Roku 1703 byl uvězněn, přičemž slovo *tullianum* ostatně v latině značí podzemní žalář. Po roce Filip uprchl a působnost tzv. Černé tlupy dokonce rozšířil – na území mezi Drážďany a

Prahou. Přepadali šlechtické domy, venkovské usedlosti, snad i kostely. Vábil jej prý komfort saských měst. Právě jejich ulicemi se tento „Černý Filip“ často pohyboval v převleku za kavaléra a i obecně se stal mistrem převleků. Roku 1711 jej přesto lapili a čtyři roky nato byl za přítomnosti 20 000 diváků a (svého času) polského krále Augusta II. Silného popraven v Drážďanech. Cimrmanolog Jaroslav Weigel, jehož památce je nyní vydaná kniha věnována, ovšem ignoroval tuhle „epizodu kriminálních dějin“ a rozhodl se kdysi – a díky svému dětskému zážitku – vyjít ze zcela brakové knihy.

Jde o – ve čtyřech svazcích do češtiny přeložené – dílo z nakladatelství Aloise Hynka a v letech 1894–1903 se dotyčný kolportážní román od Kvidona (Quida) z Felsů objevoval u nás pod titulem **Lips Tullian, nejobávanější náčelník lupičů**. Má ve 118 čtyřřadovacetránekových sešitech 2 832 stran, i bylo nutno krátit, přičemž už od počátku let sedmdesátých století dvacátého vznikl komiksový scénář.

„Za tento román zaplatím jakýkoli obnos!“ rozhlásoval půl století předtím (1924) grafik Josef Váchal skrz vlastnoručně vyrobených sedmáct výtisků svého *Krvavého románu*, a máme-li věřit loupežnickému příběhu, který ale historickou realitu značně koloroval, zamiloval se Filip „bezedně“ do jisté zlatovlasé Hedviky, dcery „svobodného pána z Thunu“. Ten dívku nabídl raději hraběti Martinici a Filip se na svatbě vynořil, jenže ho pozdržela Hedvičina sestřenice Hilda, úplně doň zblázněná.

V jejím případě jde o skutečnou historickou figuru alias hraběnku Annu Constantiu Coselovou (1680–1765). Filip byl uvězněn, ba bičován, a na pravé rameno mu vtiskli jako znamení hanby cejch v podobě písmene H. Aníž by se tím z neobého mladíka stal jakýkoli dávný „Joker“ (měřeno světem aktuálního filmu), procitly v něm vzdor i síla. Unikl – a unikla i Hedvika, a to k Filipově tetě do kláštera. Zvládla to přímo v den sňatku, a aniž prý byla „porušena její čest“. Zdálo by se tudíž, že mají milenci vyhráno, ale ne. Ve Filipovi se totiž zhlížely mnohé další dívky a mezi nimi taky najatá naň vražedkyně Tereza.

„Ó, Bože, já to udělati nemohu!“ zasténala (posléze) tiše, byť na ilustraci se nad spanilým spáčem rozmáchává dýkou. Čin ale nedokoná, vždyť Filipa zbožňuje.

Což i dcera „mlynáře z Lesního mlýna“ Gusta, v komiksu přejmenovaná s ohledem na Gustáva Husáka na Bertu. Kvůli Filipovi dokonce Berta neváhá Hedviku otrávit! A Hedvika umírá, ale je zase oživena – čarodějkou z jeskyně, zatímco Berta míchá další lektvary. Tentokrát nápoj lásky. Bohužel ho nevypije Filip, ale jeho kumpán.

V rotě se Filip vypracoval „od píky“, a když se stal novým vůdcem, prosadil i vlastní, do pozoruhodné míry soukromé zájmy. Vedl naráz válku s dragouny i Martinicem, a ač jej Hedvika prosila, aby nechal „loupežničiny“, odmítl. Chtěl se nejdřív pomstít Martinicovi.

A Hedvika? Aby nepřekážela, vrátila se do kláštera. A tlupa zachránila jistou Elišku. Hle, zatoužil po ní bývalý vůdce bandy, krvežíznivý Sahrberg:

„Řeknu vám to přímo, Eliško. Náš náčelník Lips je člověk divoký, jehož vášně bývají často až strašné, ale já jsem dobrák od kosti a hezké dívky mám velice rád,“ lže tento padouch. „Nechtěla byste se mnou zkusit?“

Vzal ji za ruku, ale prudce se mu vytrhla a zvolala s nevolí: „Nedotýkejte se mne!“

„Ale drahoušku.“

„Co ode mne chcete?“

„Abys mne líbala a milovala,“ odvětil s cynickým úsměvem. „Myslíš snad, že se zde budu s tebou modlit? Ó ne, k tomu jsi příliš hezká, a proto se déle nezdráhej.“

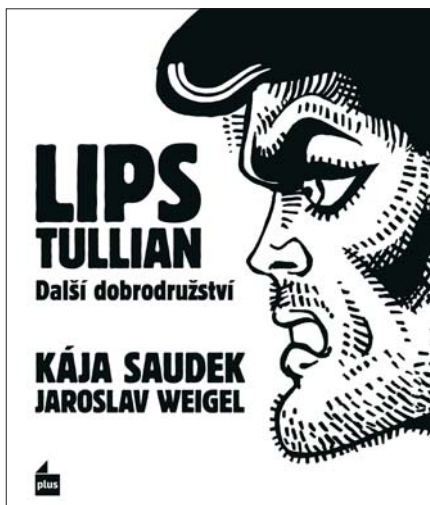
„Zpátky, bídniče, sic...“

„Hahaha, zde nás nikdo ani nevidí, ani neslyší, a proto buď rozumnou.“

„Nepřibližujte se ke mně!“

„Ptám se tě naposledy, chceš být dobrovolně mojí milenkou?“

„Nikdy!“

„Pak tě k tomu donutím!“ A jako tygr vrhá se loupežník na ubohou Elišku, rozvášněný ji tiskne pevně k sobě a ona se marně snaží vymanit. „Pomoc, pomoc!“ křičí pronikavým hlasem. Pevné mužské kroky se rychle blíží a zbabělý Sahrberg ustupuje polekán od oběti. Kdo to přichází? Sám Lips Tullian již stojí před ním:

„Odpověz mi, Sahrbergu! Svěřil jsem ti tuto dívku, abys násilím na ní se dopouštěl?“

Není divu, že lotr Filipa brzy zradí, ba vláká do pastí. A Eliška? Stane se milenkou, ale ne Sahrbergovou, nýbrž nejlepšího Lipsova přítele Wittorfa.

Lips Tullian byl kdysi zveřejňován s ujištěním, že hltáme historický román, a ten ilustrovali minimálně dva výtvarníci – i včetně slavného Věnceslava Černého. Právě pod jejich obrázky pak Weigel objevil ty nejzajímavější „výdechy“:

„Konečně tě zase potkávám, zbabělý padouchu,“ zahučel Lips Tullian. Anebo: *Lips Tullian přestrojen jsa za kavalíra drží pevně pána zámku.*

Či: „Ha, zde u mrtvol svého otce přisáhám!“ zvolala Libuše příšerně znějícím hlasem. A: „Nevydržím to déle, ty musíš být můj, Gustinko!“ A také: *Již jí počínají suroví chlapi šaty z těla trhati a jejich divokou vášní planoucí zrak se do jejich sněhobílých řader takofka zabořují. Ale erotické výlevy a výlety nikdy netrvají dlouho, takže vzápětí čteme: „Ohromnou silou vyhodil podomní obchodník zhyralce do povětří.“*

Avšak autor se rád vnojuje i do časovisek hororu a... „*Pomoc, pomoc, jsem ztracen! Musím v železné panně zemřít!*“ křičel Kašpar ve smrtelné úzkosti. V kapitole *Lahvička s umrlčí hlavou* pak ovšem najdeme i monolog hodný (samo sebou, že jen zdánlivě) samotného Shakespeara pera: „*Ne, nemohu se na to děle dívat. Srdce mně puká, když musím nečinně k tomu přihlížeti, jak on nenáviděnou stále objímá! Rvu si vlasy, když jí slyším něžná slova lásky a ohnivě polibky s ním vyměňovati. Ó, jak strašná je tato šílená žárlivost, která mé srdce zvolna užírá.*“

Perlami dávných loupežnických románů bývaly navíc nechtěně komické samomluvy a divu není, že se pan Weigel podíval, jaká že tajemství lze sdělit, aniž by „mumlající“ vůbec věděl komu: *Příšerný muž položil dívku na stůl a Hilda jej uslyšela sama k sobě mluvit: „Nastává pro mne nejtěžší část mé úlohy. Musím jí svléci poslední šat, pevně ji spoutati a pak teprve smí z omámení procitnouti. Je to sice strašné, co zamýšlím, ale já to vykonati musím, protože bych jiným způsobem kamene moudrosti nenalezl.“*

A těžko říct, zda to tak prostý čtenář opravdu chtěl a vyžadoval, ale osoby bezúhonně či vzdělané se v těchto škvárech zásadně dorozumívají tímtež slovníkem jako osoby zlotřilé a negramotné. Tullianův loupežnický program pak připomíná chrabrě zásady Juraje Jánošíka (1688–1713), který současně operoval na Slovensku, a zvímé: „*Ne, Filip nikdy bez*

branné nepřepadá a taky kostelce neolupuje. Ha, není vám snad známo, že tento neohrožený loupežník jen boháče treská, kteří chudinu sužují a vykořisťují? Zapomněli jste, že Lips Tullian peníze těchto vyřídudů štědrá rukou mezi chudý lid rozdílí?“

Už Friedrichu Schillerovi (1759–1805) posloužil Tullian jako předloha Karla Moora z *Loupežníků* (1781) a Jaroslav Weigel postupně připravil scénáře o více než 120 stranách. Ztvárnění se roku 1972 chopil Kája Saudek a dílo začalo vycházet v Mladém světě. První část byla zveřejněna mezi 18. lednem a 27. prosincem téhož roku a jedná se o 51 pokračování včetně jednoho nultého. Dál se pokračovat nesmělo a teprve roku 1982 nenápadně vyšla samostatná publikace s dalším obrázkovým příběhem, jehož scénář Weigel vymyslel už roku 1980. Komiks byl dokreslen rok nato a je známý jako *Stříbrný poklad a jiná dobrodružství neohroženého náčelníka černé roty Filipa z Mengštejnu zvaného Lips Tullian*. Má 22 stran.

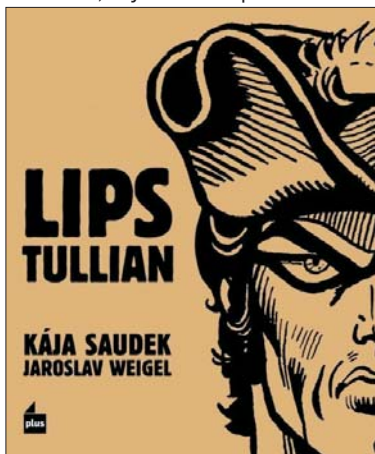
Roku 1985 následoval třetí svazček (24 stran) této pomyslné trilogie, napsaný již roku 1983 a dokreslený rok nato. Jmenuje se *Konec Sahrbergovy bandy a jiná neobvyklá dobrodružství neohroženého náčelníka černé roty Filipa z Mengštejnu zvaného Lips Tullian* (s čárkou nad A). Co bylo dál?

Stříbrný poklad opět vyšel v trochu vylepšené verzi roku 1987 a oba posledně zmíněné komiksy vydal zjara 1990 v jediném sešitu o 48 stranách tehdejší odpovědný redaktor *Středočeského nakladatelství a knihkupectví* Ladislav Horáček – v dnes neuvěřitelném nákladu 150 250 kusů. Právě oba tyto seriály jsou základem aktuální reedice, která je oproti vydání z roku 1990 v případě *Stříbrného pokladu* navíc kolorována. *Poklad* takto vychází poprvé a snad je to dobře, i když právě při jeho vybarvování musel Saudek celou jednu stránku překreslit, neboť se na ni rozlila běloba.

Seriál je doplněn Weigelovými ne zrovna geniálními předkresleními a Saudkovými náčrtý, ale nejen díky tomu dosáhla letošní publikace překvapujících 176 stran. Obsahuje i méně známou čtvrtou část ságy *Dobrodružství neohroženého náčelníka černé roty Filipa z Mengštejnu zvaného Lips Tullian* (1994). Nicméně u těchto 21 stránek nelze bohužel neregistrovat Saudkův kresbný úpadek – a oproti původní, kolorované verzi je tato předvedena jen černobíle.

V oddíle *Doplňky* dodá nová kniha také Weigelovy připomínky ke *Stříbrnému pokladu* a zvímé, že Kája – na žádost vydavatele – vypracoval jednu stránku celou znovu.

Jindy musel odstranit zdravení zdviženou pravicí a ještě jinde německý „železný kříž“. Zmizet musela rovněž scéna vilné pitky anebo jistá bujná řadra, inspirovaná snad i obálkou Playboye. To vše dnes už spatříme a zrovna tak Saudkovu parafrázi původní obálky Věnceslava Černého. A pozor! Nová kniha obsahuje také *Dodatky k první knize Lips Tullian* (2010), což

jsou Weigelovy opravdu zevrubné komentáře k 51 epizodám dnes už takřka deset let staré publikace.

Hned úvodem cimrmanolog přizná, že román odebíral jeho děd, „mistr cihlářský u hraběte Valdštejna“, a týden co týden obětoval dvacet krejcarů. Zemřel roku 1942, když bylo jeho vnukovi jedenáct, a vdova po sousedech vzápětí posbírala rozpujčované sešity, pečlivě je seřadila po číslech – a uložila na půdu. „Každé prázdniny jsem strávil pár týdnů u hradištské babičky,“ vzpomíná Weigel. „Exkurze na půdu patřily do mého programu, stejně jako truhla pod oknem plným pavučin. Po přečtení *Jana Cimbury* došlo na *Lipse Tulliana*, ale text mi připadal starožitný, špatně se četl a asi po třech sešitech putoval *Lips* zpět do truhly. Bylo mi třináct. Až jako vysokoškolák jsem se k *Lipsovi* vrátil a konečně ocenil ošumělé sešity plné citoslovců Ha! a Oh, ušlechtilých vnad, divokých vášní, hřimavého smíchu, výkřiků vítězné radosti... *Tullian* byl tentokrát pochoopen, avšak znovu uložen vedle *Pobožného střelce*.“

Teprve v sedmdesátém roce putovala truhla k Weigelovi na chalupu a obsah do jeho pražského ateliéru. Nikoli nadarmo. Už rok nato nabídl dílo jako seriál *Mladému světu* a v komentářích připomíná taky to, že je Hedvika (o níž z historie nevíme pranic) nakreslena podle Olgy Schoberové, zatímco Hilda podle Saudkovy ženy Johany. Upozorňuje taktéž na malířovy (jehož nazývá jen Sau, ale kterému vždy vykal) scénářistické doplňky, záměrné anachronismy a na vtípky, které unikaly pozornosti cenzorů. Jde například o viněty hotelů Alcron a Pupp, o záchrannou brzdu v kočáře, o lodičku složenou z titulní strany *Mladého světa*, o inzerát na norkový kožich, o holicí strojek v rukou útočícího cikána, o judo i o karate a dokonce o spojení jistého reálného ministra Flemminga s Jamesem Bondem.

A Batman? I ten tu je. V 29. a ve 35. pokračování. Jinde pro změnu září celá plejáda kreslířů *Dikobrazu* včetně Vyčítala, Holého, Jelínka a Kantorka. Od července 1972 rostl bohužel s blížícím se sjezdem SSM (8. 9.) tlak na ukončení komiksu, jenž měl dle plánu zaniknout 5. 9., ale přesto se udržel, ač jen do konce roku. A vydržel, ačkoli proti němu ráno 12. září horlila v rádiu „sama“ paní Jeriová: „Zamerikanizované obrázky ze života supermanského loupežníka.“

Ne tedy jen 33, ale celých 51 dílů se podařilo vytisknout, než Ústřední výbor Socialistického svazu mládeže seriál takřka kající zařídil. 49. a 50. epizoda *Krvavá svatba a Vánoce v Lesním mlýně* vyšly společně v posledním čísle roku 1972 – 27. prosince – a v původní verzi Martinic zmizel ve spleti chodeb, ale v komiksově variantě (odsouzené k ukončení) je pomsta vykonána.

Mstil se ovšem i Svaz mládeže, byť během zveřejňování *Tulliana* vzrostl náklad *Mladého světa* o 105 tisíc výtisků! Týdně za to Saudek bral v přepočtu na dnešní hodnotu peněz víc než dvacet tisíc. I deník *Mladá fronta* si už brzy objednal obdobný loupežnický komiks *Diamantová šifra*, ale byl stopnut už po třech měsících. Také *Tullian* se v něm mihl, a to ve svém lese, s Hedvikou... Nu, byli takřka jako Rumcajs s Mankou, scénáře však nepsal Václav Čtvrtek, ale jistý Svatopluk Novotný.

Karel Saudek ovšem *Lipse* – a někdy i jeho statečné druhy – epizodně obsazoval dál a do některých následných svých vý-

tvorů, jimiž se – v tomto případě – staly *Fantom opery uvádí, Zkáza balónu Kysibelka a Tajemství Zlatého koně*. Jako motocyklista se pak *Tullian* dokonce objevuje ve *Světě motorů*.

A připomeňme, že kniha *Lips Tullian* (2010), jejímž odpovědným redaktorem byl Ondřej Müller a k níž doslov napsal Tomáš Prokůpek (výtvarnou redaktorkou se tenkrát stala Berenika Saudková), obsahuje navíc další Weigelův a Saudkův komiks *Černý Filip* (1974). Bohužel se stal pouhým marným pokusem navázat na jednou již zapovězené. Jeho motivy sice pokorně vycházely z díla Aloise Jiráka, ale pouhých šest pokračování bylo zveřejněno 26. 12. 1973 až 30. ledna 1974, po čemž se zbývající dvě části *Jezuitská misie* a *Svatí otcové v akci* poprvé objevily teprve v oné knize z roku 2010. (Nepočítáme-li samizdatové vydání prvního z nich v *Podivných pohádkách* z roku 1974.)

Druhá nezveřejněná stránka není ale dopracována. Prostým součtem zde vypočítaného díla o FILIPOVI mi vychází, že Weigel vytvořil scénáře pro 126 stran příběhů, ale můžete mě opravit, a již jen podotkneme, že ne všechny originály původních seriálů se dochovaly, takže některé stránky *Tulliana* i *Filipa* musely být reprodukovány z tisku. Ale díky dvornímu Saudkovu archiváři Pavlu Noskovi se právě z *Lipse* dochovalo takřka vše.

Roku 1994 vydala Paseka i zkrácené převyprávění ságy s předmluvou Miloně Čepelky a s výše zmíněnou obálkou Věnceslava Černého. Jaroslav Weigel zajistil knize také grafickou úpravu, ba i vazbu, ale ledacos z původního škváru vynechal. Například několik kapitol o cikánech (zhýrale věznicích dívku), pár pasáží o krvavých Sahrbergových dobrodružstvích a sekvence s úklady už zmiňovaného hraběte Jakoba Heinricha von Flemming (1667–1728), skutečné historické postavy.

Svého času se zvažovala dokonce realizace televizního seriálu, ale nakonec z něj napsal Jaroslav Weigel jen tři díly. Ani ony dosud nebyly natočeny. Ale v letech 2010 až 2019 přinesl Albatros dozajista natáknuté dialogii, podávající zcela ucelený obraz podstatného okruhu Saudkovy tvorby. I se všemi „okolo“ dochovanými nákresey a písemnostmi. Je to čin činů a na světě existuje jen málo seriálů, které mají podobně propracované nejen druhé, ale dokonce své třetí plány. Je to asi ten jediný přínos socialistické totality pro Káju Saudka.

Proč by totiž jinak ony další plány provokativně vytvářel?

Ivo Fencel

Jaroslav Weigel: Lips Tullian. Další dobrodružství. Kresby Kája Saudek. Ilustrace na obálce a odborná konzultace Berenika Saudková. Další odborné konzultace Pavel Herian a David Goldberg. Část tiskových podkladů, odborná konzultace, korektury (s Davidem Goldbergem), návrh a grafická úprava obálky (s Berenikou Saudkovou a Davidem Goldbergem), úvodní slovo a závěrečná ediční poznámka Pavel Nosek.

Doplňující ediční poznámka, odborná konzultace, skenování a restaurování originálních a tištěných podkladů Filip Konečný. Ve spolupráci s Pavlem Noskem, rodinou Káji Saudka a nakladatelstvím Zlatý kůň vydalo ve společnosti Albatros Media a řadě Plus nakladatelství Kniha Zlín. Praha 2019. 176 stran.

Časem s vědou - prosinec

● velkých činech vědy a techniky

V dřevních dobách přírodovědy byly známy pouze tzv. třetí elektriky, které porůznu mechanizovaným třením dielektrických materiálů vytvářely elektrostatický náboj a hromadily ho v leidské láhvi. Ta potom skýtala efektní sice, leč velmi krátké (doslova bleskové), proto prakticky nepoužitelné výboje proudu.

V samých počátcích 19. věku se díky Alessandru Voltovi objevily první chemické zdroje (jednalo se o galvanickou baterii tvořenou několika sériově zapojenými elektrickými články se zinkovou a měděnou elektrodou). Ty dávaly stálý proud, ale měly malou kapacitu a na jiné než vědecké účely se nehodily.

Zlom nastal jednoho adventního dne roku 1819, kdy v rámci přednášek o elektřině profesor fyziky na kodaňské univerzitě předváděl posluchačům, jak elektrický proud NEpůsobí na magnetku. Chtěl tím dokázat, že elektřina a magnetismus jsou dvě zcela odlišné věci. Dělal to tak, že nad zmagnetizovanou jehlu shora přibližoval drát protékající proudem z Voltovy baterie. A aby to bylo i pohledné, spouštěl ten drát kolmo k magnetce. Ta se, poslušně na tehdejšího přesvědčení, skutečně ani nehнула. Během jednoho předvádění však profesor drát nedopatřením vychýlí – a magnetka se k němu okamžitě natáčí zas kolmo!

(Podle jiné verze sebou magnetka při rozpojení obvodu cukla. Rovněž data se poněkud liší, vedle **prosince 1819** se uvádějí i únor nebo duben 1820.)

Dotyčný pedagog jménem Hans Christian Oersted je na univerzitě pověstný svojí posedlostí přednášet, většinou tak činí plně čtyři hodiny denně. Má pořád o čem mluvit a ne jenom o fyzice – tenhle učenec má totiž za sebou pestrý intelektuální vývoj: pomoc v otcově lékárně ho napřed přivedla k chemii, kromě ní studoval estetiku, astronomii, samozřejmě rodinnou farmacii, ke které si logicky přibral a vystudoval medicínu. Doktorát získal za práci o Kantově filosofii. Nyní tedy přednáší na kodaňské univerzitě fyziku.

Jindy upovídaný Hans Christian tentokrát studenty propouští brzo. A poněvadž navzdory svým andersenovským křestním jménům na pohádky nevěří, okamžitě začíná zkoumat chování neposlušné magnetky. Třeba tak, že mezi ni a vodič strká sklo, plech, vodu, dřevo – a ona se hýbe pořádně! Z jevu se stává objev.

„Elektrický proud vyvolává odklon stříelky kompasu,“ oznamuje napřesrok světu v latinské stati, uveřejněné soukromě v červenci 1820 a rozeslané významným fyzikům a učeným společností. Proto jeho objev rychle vešel ve známost a odstartoval další bádání v této oblasti. Elektřina a magnetismus,

obory dosud oddělené, splynuly v elektro-magnetismus. Dnes už bez pomlčky.

(Objev elektromagnetismu Oersteda proslavil. Když v roce 1851 čtyřiasedmdesátiletý zemřel, na hřbitov ho doprovázela půlka Kodaně.)

V září 1820 fyzik François Arago přečetl Oerstedovu zprávu v pařížské Akademii věd a ještě téhož měsíce drží jeho kolega André Marie Ampère první ze série deseti přednášek, v nichž na základě svých experimentů podává výklad účinků elektrického proudu na magnetku. Z nich mimo jiné vyplývá, že magnetický pól má sklon k rotaci kolem drátu protékajícího elektrickým proudem. Někteří badatelé proto usoudili, že by to mělo platit i naopak: vodič pod proudem měl by mít sklon k rotaci kolem magnetického pólu. To prokázal geniální experimentátor Michael Faraday na Vánoce 1821. A hned začal myslet dál: když elektrický proud budí magnetismus, proč by naopak nešlo „proměnit magnetismus v elektřinu“? Napřed zopakoval všechny dosud známé pokusy, potom se pouští do tisíců nových... Potrvá přesně deset roků (pravda, stihne přitom i řadu jiných pro vědu důležitých věcí), než oříšek rozlouskne – postupem sice vzorově systematickým, ale nakonec možná přece trochu náhodou...

Jednou si totiž postaví jakýsi „transformátor“. Primární cívkou navinutou na železném prstenci prohání poměrně značný stejnosměrný proud ze stočláňkové Voltovy baterie. V ustáleném stavu se samozřejmě neděje nic, zato při zapnutí a vypnutí sebou ručička galvanometru v sekundárním obvodu (s cívkou navinutou na stejném prstenci) škubne, jako by dostala proudový impuls. Tedy nikoli samo magnetické pole, jak se všichni domnívali, ale jeho *změna* vytváří (podle Faradaye indukuje) kýžený proud... To se stalo 29. srpna 1831.

Toho dne přišla na svět elektromagnetická indukce, nejvýznamnější objev elektrotechniky vůbec, který umožňoval přeměnu mechanické energie (v podobě rotace cívky v magnetickém poli) v energii elektrickou. Do konce století přišly na svět generátory i elektromotory.

Nu, patřilo-li 19. století silnoproudé elektrotechnice, pak věk následující přinesl nástup „slaboproudu“. A dnes? Alespoň miniaturní proud oživuje takřka všechno, s čím zacházíme – od sdělovací techniky přes průmysl po informační technologie, od banálních předmětů denní potřeby po jedinečně vědecké přístroje. Bez elektřiny si život nedovedeme představit; ona – v dobrém i zlém – mění svět i nás takřka k neuvěření. Přitom na počátku před dvěma sty lety stálo jedno nečekané cuknutí magnetky.

František Houdek

Tři přání

Třeštění letitého popularizátora 92

V dětství jsem si často představoval, co bych dělal, mít jako v pohádkách „tři přání“. Raději už si ani nepamatuji, co jsem si tehdy vybíral... A teď nad Oerstedovým objevem mi znovu vytanulo moje opakované přání posledních dvou-tří desetiletí, dané tím, že píšu o dějinách vědy: alespoň na chvíli se ocitnout v hlavě některého z géníů minulosti. Ono to vlastně může být docela zajímavé téma k sebezpytu čtenáře – koho a proč by si každý vybral? Pomiňme teď přání takřkajíc samozřejmá, pendlující kolem obligátní triády „zdraví, štěstí, spokojenost“. Co bych si tedy přál já dnes, kdybych mohl?

Za *prvé* bych chtěl být zároveň maximálně citlivý i maximálně odolný. To není věc v nejmenším triviální, zdá se totiž, že u průměrného člověka je součet obou kýžených ctností víceméně konstantní, takže jedné přibývá na úkor druhé. A tak znám řadu lidí velmi citlivých, empatických, „slyšících trávu růst“, kteří z toho mají nervy nadřanc, i jedince, hodné lidi, se kterými nic nehne, ale za cenu toho, že jsou necitelní jako patník u cesty. Lidé schopní hluboce vnímat cizí úzkost, radost či bolest a nepropadat z toho smutku, strachu, vyhoření, jsou mezi námi stejně vzácní jako třeba géniové.

Za *druhé* bych si přál, to už jsem prozradil výše, ocitnout se na chvíli v myslí minulých velikánů. Mezi nimi mě z tohoto pohledu už dlouho fascinuje Johannes Kepler, geniální matematik s neobyčejným fyzikálním vhladem, hluboce věřící člověk, kterého se všichni stranili a který se musel doprošovat, aby měl na živobytí. A který uprostřed nespravedlnosti, bídy a krutosti začínající třicetileté války neúnavně hledal Harmonii vesmíru... Nebo Baruch Spinoza s chápáním hmotného světa jako božho těla, svou církví nelítostně vyobcovaný, autor stále aktuálnějšího moudra, že „svoboda je poznání nutnosti“. A což teprve Platón se světem idejí, Shakespeare se znalostí lidské duše, Darwin s naprosto jedinečným citem pro fungování přírody! Bylo by jich věru mnoho, těch úžasných prostředníků mezi světy minulosti a dneškem... (Čeho bych se naproti tomu obával, je pohled do nitra svých současníků. I kdybych měl shůry dané nervy jako špagáty, nechtěl bych vidět duše svých bližních zcela nahé, takové, jaké beze vší přetvářky a divadylka jsou. Nechci ztratit poslední zbytky iluzí o druhu *Homo sapiens*... A už vůbec bych nechtěl nahlížet do myslí lidí budoucích věků. Věřím, že vnitřní svět předků bych pochopit dokázal, ale vzdálených potomků ne, chybělo by mi totiž vědomí toho, co se mezitím stalo... Bez dějinné přípravy bych svět zítřka nejspíš vnímal jako postkatastrofický a s jeho obrazem v hlavě bych po návratu do přítomnosti ztratil chuť do života.)

Však nedosti. Když se vtělovat, tak proč ne taky do ostatních živočků? Prožít stavy tygra v džungli, opičí samice, psa v budou, delfíniho mláděte nebo třeba papouška v kleci? Nebo

jeskynního pračlověka? A což třeba les, osamělý dub, kytky v květináči? Velký Darwin soudil, že neexistuje žádná lidská schopnost, kterou bychom aspoň v zárodku neobjevili u zvířat. Co tedy bych v jejich „mysli“ zakusil? V jaké podobě bych tam našel semínka lásky, morálky, smyslu pro krásu?

Nu a jelikož s jídlem roste chuť, tak *třetí přání* je tuplované ztřeštěné: Jak je to s životem, potažmo rozumem *ve vesmíru*? Když to vezmeme popořádku: Je vznik života na vhodné planetě a při dostatku času zákonitý, nebo náhodný? Je *bios* zázrak,

nebo (v kosmickém měřítku) banalita? A co potom inteligence, rozum, civilizace – jsou nutnou, občasnou, nebo zcela výjimečnou etapou vývoje života? Jinak řečeno – jsme ve vesmíru sami, nebo je chytrých životů víc či dokonce nespočet? Pokud ano, může život spontánně vzniknout pouze přírodním výběrem pozemského stříhu (což ho podle mého názoru předurčuje k zániku vlastním přičiněním), nebo i jiným způsobem? Co mají různé kosmické civilizace společného a v čem se liší? Jakou míru volnosti mají při svém vývoji? A co by mě asi zajímalo nejvíc – může vzniknout udržitelnější podoba rozumu, než je ten náš?

Tohle už jsem tady kdysi říkal: Co asi bych spatřoval jako superman schopný libovolně souhlížet vesmír v nekonečném prostoru i čase? Vedle spektakulárních velkých třesků a výbuchů supernov a vzniku galaxií bych nejspíš pozoroval i porůznu se mihotající *světlušky kosmických civilizací* tam, kde se pro ně naplnily podmínky; registroval bych záblesky rozumu tu mdlé, jinde a jindy jasnější, některé kratičké, jiné delší podle toho, jak se každá civilizace během svého vzestupu vypořádala sama se sebou. Poznal bych civilizace s různě namixovaným poměrem vábných a nevábných vlastností. Takové, pro které je rozum spíš požehnáním, i ty, pro které od určité úrovně znamená prokletí. Viděl-slyšel-vnímal-cítil bych, jak jednotlivé civilizace zprvu nadšeně jásají nad svým růstem, pak stále dokola opakují tytéž sobě vlastní chyby, aby později nařikaly nad nepřízní osudu, který si samy utkaly, a posléze navždy ztichly... Čopak z toho není cesta ven?

Ale to bych asi chtěl opravdu moc. Tak aspoň trochu té odolnosti, prosím!

František Houdek

Odposlechnuto – Něco logiky pro pokročilé

Hroši umějí běhat rychleji než lidé a také rychleji plavou. To znamená, že kolo je jediná šance jak porazit hrocha v triatlonu.

Co je to? Je to modré a chutná to jako červená barva? Modrá barva.

Československé sci-fi seriály

V Československu neměla fantastika zrovna na různých ustláno, jelikož režim prosazoval spíše příběhy ze života obyčejných lidí (tzv. socialistický realismus). U dětí ale s takovou moc nepochodil, a proto se v tvorbě pro děti fantastika objevovala relativně často.

Spadla z oblakov

Rok 1978, 13 epizod po 25 min.
Režie: Radim Cvrček

Příběh dětí z podtatranské obce Čabovce a Majky (Zuzana Pravňanská) z planety Gurun. Majka je jednou z mnoha sond poslaných inteligencí Felix zkoumat různé planety. Umí létat, chodit po vodě, má velkou sílu a podobně a v pravidelných intervalech informuje Felixe o svých zjištěních. Funguje díky energetickému krystalu, který má na opasku.

V průběhu vysílání relací jí začnou svítit oči. Tohoto dosáhli filmaři tak, že herečce svítily do očí baterkou a žárovkou. Ona se při tom nesměla ani pohnout, či mrknout.

Seriál byl natočený podle knihy Václava Borovičky *Spadla z nebe*.

Zuzana Pravňanská se dál jako herečka neprosadila a ani její osobní život nebyl šťastný (eufemicky řečeno).

Seznam epizod: 1) Zjavenie 2) Lietáč 3) Svadobné šaty 4) Prepad 5) Banket 6) Otec to zariadi 7) Tajomník 8) Záhadný cudzinec 9) Operácia Púpava 10) Výlet raketou 11) Únos 12) Strelnica 13) Rozlúčka

Stalo sa pozajtra

Rok 1981, 7 epizod po 30 min.
Režie: Pavol Uher

Adam (Alfréd Swan) nám prostřednictvím svých výpovědí představuje temnou budoucnost, ve které bylo lidstvo zničeno. Sřetává se s členem mimozemské civilizace, které pomáhá obnovit život na Zemi. To je ovšem jen první krok na cestě za poznáním.

U tohoto seriálu se mi nic víc dohledat nepodařilo.

Seznam epizod: 1) Priateľko 2) Rukojemník 3) *název neznámý* 4) Manekýn 5) Dobytelia 6) Jedlička 7) Symfónia

Návštěvníci

Rok 1983, 15 epizod + 1 speciál po 30 min. Režie: Jindřich Polák

Příběh výpravy z roku 2484 do roku 1984 za účelem záchrany života na Zemi.

Tento seriál si objednala západoněmecká televize WDR pod podmínkou, že seriál bude ryze český.

V budoucnosti se jako jídlo nejčastěji objevovaly amarouny. Byly prezentovány jako nový druh ovoce. A jak nám bylo prozrazeno, jejich slupky se používají při výrobě domácího piva. Amarouny vymyslel Jan Škvankmajer a dostaly se i do běžného slovníku ve spojení s nevyraznou chutí jídla. Z dalšího jídla jsme slyšeli o obřích kaprech bez kostí a viděli i velmi velká vejce.

Seriál měl problémy v roce 1989, kdy vdova po akademikovi Filipovi zažalovala Českou televizi, že seriál znehodnocuje památku jejího manžela, a vyhrála. Česká televize nakonec zákaz vysílání obešla tak, že postava Josefa Bláhy – akademik Filip byla přejmenována a předabována na akademika Richarda. Německé verze seriálu se tento spor nijak nedotkl a tak stále mají akademika Filipa.

Jak už jsem psal v minulém IK, v seriálu se objevují i narážky na starší díla Jindřicha Poláka. A to filmy Ikarie XB-1 a Zítřka vstanu a opařím se čajem.

Jelikož je seriál stále velmi oblíbený, rozhodla se Česká televize v roce 2003 natočit pokračování. Mělo se jmenovat *Hlavně nenápadně* a nová expedice v něm měla pátrat po něčem, co původní výprava v roce 1984 zapoměla. Vrátil se měla i Dagmar Patrasová, tentokrát jako vůdce expedice akademička Fernandez. Z příprav nakonec, díky bohu, sešlo.

Další pomrknutí se objevilo v roce 2006, kdy jedenáctiletý Radoslav Horák s přáteli natočili „vlastní pokračování“ a dali ho na internet.

A nakonec v roce 2013, kdy Vodafone natočila šest reklamních spotů ve stylu Návštěvníků. V nich expedici pro změnu vedl Josef Dvořák.

Seznam epizod: 1) Země roku 2484 2) Výprava do minula 3) Návštěvníci přicházejí 4) Akce: Sešit 1 5) Hlavně nenápadně 6)

Tajemství velkého učitele 7) Půlnoční kolo-toč 8) Génus v hladomorně 9) Sólo pro návštěvníky 10) Stav nouze 11) Stane se zítra 12) Peníze z hvězd 13) Prozrazení 14) Po nás potopa 15) Návrat do budoucnosti 16) Návštěva u Návštěvníků – speciální díl o natáčení seriálu

Létající Čestmír

Rok 1983, 6 epizod po 45 min. Režie: Václav Vorlíček

Jednoho dne, cestou do školy, našel Čestmír Trnka (Lukáš Bech) podivný modrý kámen. Jeho prostřednictvím se dostal na planetu květin. Z této planety se k nám postupně dostala semena osmi květin, z nichž každá měla na člověka specifický účinek.

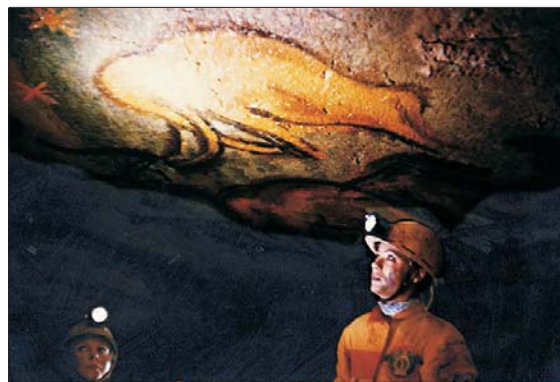
Květiny umožňovaly toto: stárnutí, létání, změnu jakékoliv povahy na dobrou, inteligenci, dokonalý sluch, sílu, zdraví a omlazení. Umožňují zažít velká dobrodružství, ale v rukou sobeckého člověka...

Také tento seriál vznikl v koprodukcii se západoněmeckou televizí. V Německu byl ale Čestmír přejmenovaný na Ferdinanda.

V době natáčení seriálu byl Vladimír Menšík už hodně nemocný a tak v přestávkách mezi natáčeními byl většinou v maskárně, kde dostával povzbuzující injekce a infuze.

Létání herců bylo umožněno zavěšením na úchytné dráty. Jelikož ale takové věšení bylo velmi náročné, v případě poruchy techniky museli herci zůstat zavěšení až do odstranění poruchy.

Seznam epizod: 1) Modrý kámen 2) Šest květináčů 3) Geniální rodina 4) Velký vezír 5) Rodina na větví 6) Poslední květina

Tunel Omega

Rok 1983, 4 epizody po 30 min. Režie: Miroslav Sobotka

Příběh o tom, jak se skupina jeskynních záchranářů dostala tajemným tunelem na jinou planetu (že by inspirace Hvězdné brány:-).

Tento seriál měl u mladých lidí rozdmýchat zájem o vesmír. V závěru seriálu se k příběhu vyjadřovalo i mnoho známých vědeckých osobností, např. Jiří Grygar. Byl ale zastíněn seriálem Návštěvníci a postupně se na něj zapomnělo.

V jeskyni Macocha je dodnes nakreslen znak Omega a průvodci vyprávějí, jak se zde natáčelo. Není jisté, jestli má Česká televize v archivu stále uložený záznam tohoto seriálu, nebo byl dávno zlikvidován a seriál existuje už jen v paměti těch několika lidí, kteří ho sledovali.

Seznam epizod: 1) Propast 2) Past 3) Kontakt 4) Konfrontace

Bambinot

Rok 1984, 6 epizod po 59 min. Režie: Jaroslav Dušek

Příběh o vynálezu, který může pářům nejen ukázat, jaké se jim narodí dítě, ale i na pár dnů ho vytvořit kvůli „vyzkoušení“. A o tom, jak tento vynález může být zneužitý.

I tento seriál vznikl na objednávku západoněmecké televize. Byl natočen podle povídky Josefa Nesvadby. Nevím, jak v Německu, ale u nás moc velký úspěch neslavil.

Seznam epizod: 1) Vynález století 2) Dábel-ský úkol 3) Génus se vrací 4) Katastrofální omyl 5) Osudný zločin 6) Příjemná ztráta

Křeček v noční košili

Rok 1987, 6 epizod po 44 min.

Režie: Václav Vorlíček

Kája Berka (Ondřej Regazzo) se, s pomocí vynálezů svého dávného mrtvého pradědečka (Miroslav Vladyka), snaží očistit jméno svého bratra Radima (Marek Brodský) a zjednat spravedlnost.

Také tento seriál vznikl v koprodukcii se západoněmeckou televizí. Ta i rozhodla o konečném názvu seriálu. Původně plánovaný název *Jak řídit inženýra Křečka* byl nakonec použit na knižní zpracování scénáře.

Pradědeček Berka byl velmi aktivní vynálezce. V průběhu seriálu jsme mohli spatřit tyto vynálezy: auto jezdící na jedno natankování, stroj času, stroj na počasí, stroj urychlující růst rostlin, stroj na učení (nepříjemný vedlejší efekt ožiti různých věcí), stroj na zmenšení x zvětšení čehokoliv (těš se Ant-maně :-), stroj na ovládnutí gravitace, stroj na naplnění snů.

Jelikož v reálném světě dva z vynálezů fungovaly naprosto bezchybně, je dost pravděpodobné, že by fungovaly všechny.

Seznam epizod: 1) Ukradený vynález 2) Sehmat noční košili 3) Velká akce začíná 4) V pasti 5) Zloděj v noční košili 6) Vlaštovko, leť!

Teta

Rok 1987, 7 epizod po 51 min. Režie: Juraj Jakubisko

Hraběnka Hana von Frankenstein (Viveca Lindfors) se ujímá dědictví po svém synovci Henrym (Bolek Polívka). Na zděděném hradu ale žije několik strašidel, dále se objeví synovcův poslední experiment a do toho ještě sirotek Max (Martin Hrebeň).

Seriál na motivy románu Frankensteinova teta od švédského spisovatele Allana Runeho Petterssona. Vznikl v koprodukcii těchto zemí: Československa, Západního Německa, Rakouska, Francie, Švédska, Itálie a Španělska

Povídá se, že herečka Viveca Lindfors nesnášela režiséra Juraje Jakubiska kvůli cigaretě, kterou vnutil její postavě.

Při natáčení jedné ze scén u vody se v jezeře začal topit chlapec, který se tam koupal. Potápěčům, kteří zajišťovali bezpečí herců, se ho ovšem podařilo zachránit.

Seznam epizod: 1) Narození 2) Úklid 3) Nevěsta 4) Křeslo 5) Lev salónů 6) Automobil 7) Svatba **Roman Hruška**

DOGMA

TERMINÁTOR: TEMNÝ OSUD – je chronologicky zasazený za původní dvojku, aby v tom byl po restartu Genisys ještě větší bordel. A líbil se mi méně než Genisys, jakkoliv nemám restarty rád. A to hned z několika důvodů: jednak triky. Srážky, exploze a skákání terminátora jsou laciné, ne vyložené špatné, a IT z nich couhá jak bolavý palec. Druhý bolavý palec je změna naturelu dalšího terminátora (kterého, v co a proč, na to si přijďte a zhnuste se sami). Do třetice jsou to trapné promigrantské scény, a do čtvrtice smrt jedné z důležitých postav, která proběhne jen tak mimochodem, než se v kině stihnete pořádně usadit. A Rákosníček drží si palce je tímto kompletní.

Ale ano, přiznávám, film má i světlé stránky, které se jmenují Linda Hamilton, Arnold Schwarzenegger, Mackenzie Davis a honička s nákladákem. Ale to množství stránek, na kterých je napsaný nic-moc-scénář, prostě nepřeprou. **F. Gotfrid**

Odposlechnuto

„Mami, já už vím, čím budu, až vyrostu.“

„Jo? Tak to je super.“

„Sériovce vrah!“

„To těžko, neumíš po sobě uklízet.“

NYX

akademickou debatu o kosmologii, vědě, magii... a záračné čokoládě.

Slavnostní večer se odvíjel ve znamení knih, jak už je na Fénixconech zavedeno. K vyhlášení výsledků literární soutěže Daidalos (dříve cena IKAROS) se připojina Cena Fénix, kterou udělují organizátoři Fénixconu, a do třetice (nověji) PAF, čili Přebor Autorů Fantastiky, hodnotící žebříček úspěšnosti autorů v žánrových literárních soutěžích. Stojí za to sledovat, kdo z autorů si vybojoval dobré umístění; a můžeme se vsadit, nakolik uspěje v příštích letech nejen v soutěži, ale také jak se mu bude dařit i na knižním trhu.

Pozornost publika přilákaly křty, ať už se jednalo o dvojici děl Vlado

Riši – urban fantasy *Stribur* a půvabné pohádky *Sofinka, děda a mluvčí pes*, nebo historickou fantasy *Rok ztraceného hřebce* od Věry Mertlíkové, jejíž talent se výrazně prosazuje. Slovenské nakladatelství Hydra přišlo se svými autory a úrodou výtečných publikací: antologie *Potvorobijci 2 a Istrocon 5* či rozšířené vydání *Zabudnutého vesmíru* renomovaného spisovatele Antona Stiffela. Lenona Štiblaríková představila svoji drsnou a brilantní novelu *Táto krajina nie je pre slabých*, Henrich H. Hujbert mrazivé postapo *Zima mrtvých* a známý Mark E. Pocha čtveřici velmi neformálních vyšetřovatelů paranormálních jevů v knížce *Svet je plný démonov*. Koho namlasly horory, mohl si pak na stánku nakladatelství *Golden dog* najít znamenitý temný román *Kazatel* od Honzy Vojtíška.

Fénixcon č. 35 přinesl nikoli jeden, ale hned tři pomyslné vrcholy programu. Prvním byla projekce amatérského filmu *Drsný spasitel* podle kultovní scifantasy Miroslava Žambocha. Druhým hrané pásmo Jiřinky Aquily Vorlové, které v dramaticko-komických pasážích zachytilo historii neméně kultovních sborníků *Kočas*, v nichž vycházejí zajímavé a kvalitní povídky ze soutěže o Cenu Karla Čapka. Vystoupily v různých rolích (i samy za sebe) osobnosti fandomové komunity, a divadlo se jim dařilo: Zdeněk Rampas, Petr Pagi Holan, Honza Praotec Pavlík, Michael Bronec, Honza Kovanic, Pavel Mikuáščík... Zábavná a svižně odsýpající podívaná neokázale – bez úmyslu autorky a režisérky – prozradila, kolik úsilí Jiřinka během let věnovala CKČ a prezentaci prací jejích účastníků. Škoda, že se jí za tyto aktivity zatím nedostalo důstojného poděkování.

A třetí hit conu? Celý blok pořadů proběhl v režii fankubu HMS Phantom, známého jako 39. eskadra, a Jana Johnaka Kotouče, nejznámějšího tuzemského autora military SF. Program patřil vzácnému hostu Davidu M. Weberovi, tvůrci sofistikovaně propracovaného Honorverse, jehož středem je neohrožená Honor Harringtonová. Americký spisovatel je kromě toho původcem série, v níž je Měsíc demaskován coby gigantický vesmírný koráb. Této odvážné teorii a své další tvorbě věnoval Weber vystoupení uzavřené debatou; nicméně po celou dobu jeho

přítomnosti v hotelu Vista se kolem Webera a jeho vlídné paní, Sharon Rice Weberové, shromažďovali neúnavní fanoušci.

Proběhla tak přednáška o HMS Homer (Radek Bělina), o velitelce Harringtonové (Radoslav Gotthard), mantichorské námořní pěchotě (Jan Tomiček), o stromových kočkách, Honza Kotouč odhalil necenzurovanou historii Honorverse fanklubu. Byla uspořádána večerní zábava s The Royal Manticoran Navy, party s Haveňany – i s občerstvením, snídaně na admiralitě a setkání s paní Weberovou (Ludmila Kovářová, Tomáš Váca). Čím to je, že drtivá většina tvůrců fantastiky jsou vstřícní a přátelští lidé?

Snad že jsou právě takoví; že se blíží konec roku, snad že jde o „přezůvkový con“ v prostředí jednoho (vstřícného) hotelu, že subkultura science fiction a fantasy (taky hororu, samozřejmě!) drží družně pospolu, že Fénixcony si zachovaly třpyt Draconů a Big Shaman Tunelář by současným brněnským organizátorům v čele s Romanem Doktorem Hruškou poklepal uznale na rameno.... Zkrátka, Fénixcon 2019 se náramně vydařil. Budu mluvit za mnohé: těšíme se na ročník 2020!

Františka Urbenská

Jen tak mě napadlo

Při letošním udělování filmových cen Zlatých glóbulů 2020 jsem si po čase vzpomněl na Romana Lipčíka. To když moderátor, stand-upový komik Ricky Gervais instruoval přítomné celebrity, aby si předávání nepletly s politickými, sociálními, feministickými či ekologickými manifestacemi.

Když řekl „Nejste tu od toho, abyste veřejnost o čemkoli poučovali, o skutečném světě nic nevíte. Většina z vás strávila ve škole méně času než Greta Thunbergová. Takže pokud vyhraje, přijďte sem nahoru, svou malou cenu si převezměte, poděkujte svému agentovi a Bohu a pak zase vypadněte,“ vytanulo mi na mysli, jak těžce nesly naše autorské hvězdy Lipčíkovo občasně popíchnutí při předávání cen Akademie SF, fantasy a hororu, a napadlo mě, že z Gervaise by je nejspíše klep-

ZR

ČS FANDOM Comic-Con Prague

Comic-Con Prague to jsou tři dny úžasné zábavy od 7. do 9. února, které pro vás připravují zkušené a zapálené fanouškovské skupiny, přední odborníci a hvězdní hosté. Zažijte něco nového!

Hraní a turnaje videoher a stolních her, promítání filmů a seriálů, fotografování, autogramiády a besedy se zahraničními i domácími herci a umělci, workshopy a soutěže, přednášky a prezentace, výstavy a koncerty, prodej zboží pro fanoušky...

Extra program

Představujeme neopakovatelné a výjimečné speciality programu Comic-Con Prague.

Besedy s hosty
Foto & autogramiády hostů
FutureCity - technologie měst budoucnosti
Koncert Pražského filmového orchestru
Projekce filmů
Cosplay a soutěž PragoCosplay
Výstava Star Wars modelů
Výstavy českých výtvarníků
3D tisk, Artist Alley

Hry a další zábava

Videoherna a deskoherna na celkové ploše přes 1400 m²!
Desítky nových i retro konzolí, desítky počítačů a notebooků, arkády...

Hosté, turnaje o ceny i pro zábavu, volné hraní, předvádění novinek, výuka her, prodej her, přednášky, besedy, soutěže, cosplay...

Moderní videohry a virtuální realita
Arkády, Retroherna, Muzeum videoher
Stolní hry – karetní, deskové, slovní, hlavolamy
Válečné hry miniatur
Pořady o videohrách, hosté

Fanouškovský program

Pro Comic-Con Prague to nejlepší připravila fanouškovská komunita, známá z dalších českých conů.

Book Line: literární program
Night Line: horor + postapo
Fantasy Line: Game of Thrones + Lord of the Rings
Potterfan Line: Harry Potter + Young Adult fantasy
Star Line: Star Wars + Star Trek
SF Line: Stargate + Doctor Who + Red Dwarf + sci-fi
Comics Line: comics
Anime Line: manga + anime + Japonsko + Orient
Future Line: technologie + lidstvo + budoucnost
Workshopy
Další extra program připravujeme.

Více na <https://www.comiccon.cz>

NON FICTION

Dan Jones

Rytíři Templu

Vzestup a pád templářů

Asi okolo žádného jiného mnišského řádu nevypučelo tolik legend a bájí. Může za to i jeho krutý, spektakulární a nespravedlivý konec (od něhož se snad traduje i pátek jako nešťastný den), a také dodnes přezívající propaganda jeho nepřátel, která rovněž podstatně přispěla k pádu a zničení řádu. Chudí rytíři Krista a Šalomounova chrámu, jak se templáři oficiálně jmenovali, působili v Evropě a ve Svaté zemi bezmála dvě století a účast v křížových výpravách byla důležitou součástí života řádu, ale nikoli jedinou. Mimo jiné se zabývali třeba prvotním bankovníctvím, když za úplatu prováděli nefyzický přenos peněz mezi Evropou a Blízkým východem.

Britský historik Dan Jones mapuje dlouhou historii templářů, která přesáhla hranice středověké Evropy, a zbavuje ho nálepky sekty zahalené rouškou tajemství, jež se pohybovala na okraji raně středověkého křesťanství a spojovala okultismus s nezměrnou touhou po moci a světském vlivu. Jeho vyprávění má rychlý spád, používá moderní a přístupný jazyk, v knize najdete barvitě líčení bitev i vtipné historicky a středověký námět knihy se mu podařilo najít v osudech řádu a jeho hlavních představitelů i paralely k současnému kulturnímu a politickému dění. Křesťané a tím méně templáři samotní nebyli často hegemony Svaté země a někdy se museli spojovat i se svými saracénskými protivníky proti společným nepřítelům.

Zajímavé je třeba i to, jak se lišilo pronásledování templářů v kontinentálních zemích a v Anglii, což bylo dáno jejich už tehdy odlišnou právní kulturou.

Dan Jones: Rytíři Templu, Beta-Dobrovský, Praha 2019, z anglického originálu The Templars: The Rise and Spectacular Fall of God's Holy Warriors, 2017, přeložil Milan Dvořák, 448 str., 499 Kč

